

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 140 Ft

XIV. évfolyam 12. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2007. december

A tartalomból:

ÁLDOTT KARÁCSONYT!

Emlék a décsipáskumi iskolának - 229. oldal

Kiflisütés a Tájházban - 230. oldal

Újra indult a gyomai galambfajta
(MAGYAR AUTOSEX TYÚKGALAMB)
tenyésztése

A Magyar Autosex Tyúkgalamb Fajtaklub
életéből - 232. oldal

Teadelután Hunván - libával - 233. oldal

Balról jobbra: Ladányi Gáborné, Márton Gábor, Lehoczkine Timár Irén, Buka Csilla, Szabó Zoltánné, Pelyva Miklós, Fülöp Imréné, Deák Csaba Zoltán, Vaszkó András, Iványi László. Hiányoznak: Cs. Szabó István, Polányi Éva, Seidl Ambrus, Szonda István, Sóczó Géza, Várfi Péter

Mi, a Városunk újság szerkesztői és munkatársai november 24-én találkozót tartottunk, és megbeszéltük a következő év teendőit. Lapunk jelen száma a 14. évfolyamot zárja. Felidéztük az 1994 októberében indult lapunk első számának beköszöntőjét. Ebből idézünk:

„Tudd meg: szabad csak az, kinek ajkát hazugság nem fertőzi meg. Heltai Jenő

Kedves Olvasó! Tiszta szívvel ajánljuk kezébe lapunkat. Öszinte szóval szólunk mindenkinek! Elszánt törekvésünk, hogy mindarról szó essék, amiről mostanság egyre kevésbé.

Nem kívánunk versenytársa lenni egyik városi lapnak sem, hiszen ez a szerény kivitel a csekély példányszám ezt nem is tenné lehetővé.

Szándékunk viszont, hogy keresztény nemzeti elkötelezettségünknek hangot adjunk. Nem hiszem, hogy e két szó jelentését magyarázni kellene, de mégis manapság sokan elfelejtik, hogy az ember másokkal és másokért élő közösségi lény. József Attila szavával élve: „Csak máshan moshatod meg

arcodat.” Az emberi élet lényege: kapcsolat. Kapcsolat az Istennel, akinek szavát hallja és válaszol arra, de kapcsolat az emberekkel, akiket megszólít, akiknek beszédét hallja és akiknek válaszol.

Kapcsolatot keresünk most mi is Önhez, kedves Olvasó. Reméljük, hogy mondanivalónk új színfoltja lesz városunknak.

... A szerkesztőség egyetlen tagja sem újságíró! Ha tetszik: dilettáns. Azonban elkötelezett és őszinte szívvel, őszinte igyekezettel a közjót szolgálja írásával, hogy utat nyisson a hazáját, szűkebb pátriáját szerető és féltő polgárok szívéhez.

Szerkesztőség”

Továbbra is e szerint szeretnénk Olvasóink kedvébe járni. Köszönjük a biztató szavakat és segítséget, melyet az elmúlt években kaptunk Olvasóinktól.

Ezekkel a gondolatokkal kívánunk szép adventet, áldott karácsonyt és boldog új évet.

A Szerkesztőség

Önök jogát tudni...

hogymiről döntött a Képviselő-testület november hónapban

A november 29-én soron következő testületi ülést egy rendkívüli, /nov. 22./ egy térségi és még néhány önkormányzati esemény előzte meg. A rendkívüli ülésre azért volt szükség, hogy egy konzorciumi együttműködési megállapodást hagyjon jóvá a testület, melynek tagjai: Gyomaendrőd, Szarvas, Csárdaszállás, Kétsoprony, Kondoros, Csabacsúd, Békéscsaba, Körösladány, Szabadkigyás önkormányzatai. A konzorciumot abból a célból hozzák létre, hogy a környezet és energia Operatív Program keretében egy pályázatot nyújtson be a települési szilárd hulladéklerakókat érintő térségi szintű rekultivációs feladatok elvégzésére, illetve a pályázat támogatása esetén az abban foglalt célt közös együttműködéssel megvalósítsák.

November 12-én és 13-án közmeghallgatást tartott a Képviselő-testület a város mindent településrészén. A becslések szerint 100-120 fő érdeklődött esténként az aktuális problémák iránt. Ennek egyik sarkalatos pontja a kötvénykibocsátás megvitatása, vélemények meghallgatása annak érdekében, hogy a Képviselő-testület a döntés meghozatala előtt ismerje a lakosság véleményét is. Mindkét meghallgatáson volt bőven hozzászólás, amelyek fellelhetően jobbító szándékkal hangzottak el.

A Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya Intézményi Társulás Képviselő-testületének együttes ülésére november 29-én 13 órakor került sor, s 13 napirendi pontot tárgyalt meg az összehívott testület. Az iskola, a Gondozási központ, valamint a Humánszolgálati Szolgálat működésével kapcsolatos kérdéseket vitatták meg, illetve megismerték a Rózsahegy Kálman Kistérségi Általános Iskola, valamint a Térségi Szociális Gondozási Központ 2008. évi költségvetési koncepcióját.

Elfogadta a testület az iskola átvett pedagógiai programját, az iskolabusz szolgáltatásról szóló szerződés módosítását, hozzájárult az iskola épületének felújításával kapcsolatos DAOP pályázat benyújtásához, valamint jóváhagyta az iskola igazgatói állásra a pályázat kiírását.

Mivel az intézményi társulás eddig még nem határozta meg az étkezési térítési díjakkal kapcsolatos egységes alapelveket az iskola és a Szociális Gondozási Központ vonatkozásában, így most arra is sor került.

Gyomaendrőd Város Önkormányzat 2008 évi koncepciója

Elkészült és a testület elé került a város jövő évi költségvetési javaslata, melynek főbb jellemzői:

- a tervezet elkészítésének főbb irányadói a kormányzat gazdaságpolitikai törvénytervezete,
- illetve az intézményvezetőktől bekért elképzelések.

A költségvetési törvény tervezetének általános indoklása szerint 2008-ban a gazdasági növekedés üteme 2,8% lehet, a lakosság fogyasztása kis mértékben 0,4% körüli növekedése várható. Az állami működési funkciókra fordított kiadások a 2008-2011. évi időszak folyamán fokozatosan csökkennek, ami alátámasztja a takarékos állam megvalósításának célkitűzéseit. A kormányzati elképzelésekből levonható a következőket: hogy az önkormányzat a jövő évben várhatóan az idei évhez képest kevesebb állami támogatásra számíthat feladatai ellátásához. Az Önkormányzat legfontosabb irányelve, hogy a kötelező feladatainak ellátását biztosító intézményrendszer kiegyensúlyozottan és biztonságosan működjön, valamint az ellátás színvonala sehol se csökkenjen.

A fejlesztési célok közül megtervezésre kerültek a gazdasági programban szereplő 2008. évi elképzelések, továbbá az intézmények beruházási és felújítási igényei. A fejlesztésekhez kapcsolódóan megtörtént a pályázati lehetőségek számbavétele is.

Adatok E Ft-ban - 1. Táblázat

Bevételek	3.703.990
Forrás hiány	575.976
Kiadások	4.279.966
Működési kiadások	2.314.363
Felújítások	125.417
Fejlesztések	1.637.368
Tartalékok	202.818

A Képviselő-testület javaslata szerint a végleges tervezet kidolgozása során tovább kell keresni a bevételek növelésének és a kiadások csökkentésének a lehetőségeit.

Kötvény-kibocsátás

Önkormányzatunk 2007. évi költségvetésében is már jelentős erőfeszítések árán sikerült a pénzügyi egyensúlyt megteremteni, de ezzel együtt az is látható, hogy a költségvetés forrás oldala nem teremtheti meg a lehetőséget a nagyobb volumenű beruházási programok /pl: hogy élni tudjon az önkormányzat a pályázatok adta lehetőségekkel/ saját erő részének biztosítására. Így mindenképpen szükség van a külső forrás bevonására. Ennek két lehetősége ismeri.

- hitelfelvétel, vagy
- kötvénykibocsátás

A két lehetőség jellemzőit megvizsgálva talán kedvezőbb feltételeket a kötvénykibocsátás kínál az önkormányzatunk számára. A Képviselő-testület név szerinti szavazással, 15 igen és 2 tartózkodással döntött 1 milliárd Ft összegű kötvény-kibocsátásáról, melyet 10 évre, 3 év türelmi idővel szavaztak meg. A felhasználás feltételeit szigorúan be fogják szabályozni, melyről határozati javaslat is született.

A helyi adókról szóló rendelet módosítása

Az Unió elvárásainak megfelelően kell módosítani az önkormányzatoknak a helyi adókról szóló szabályzatokat. A megalkotott módosítás lényege a vállalkozókat érintő adókedvezményi és adómentességi rendszer szűkítése, az adóértékek egységesítése

annak érdekében, hogy EU-kompatibilis adópreferenciák legyenek érvényben. Az önkormányzatok a vállalkozók részére kizárólag iparüzési adóban nyújthatnak kedvezményt vagy mentességet és csak azoknak a vállalkozóknak, amelyek vállalkozási szintű adóalapja a 2,5 M Ft-ot nem haladja meg.

2008. január 1-től a vállalkozót az 1990. évi C. törvényben biztosított mentességek és kedvezmények illetik meg. Ezen felül helyi rendeleti szabályozás alapján a 2,5 M Ft vállalkozási szintű adóalapot meg nem haladó vállalkozó a vállalkozási tevékenységhez használt építménye után megfizetett építményadója a fizetendő iparüzési adójából levonhatja.

A Képviselő-testület elfogadta a rendelet módosítását.

Idegenforgalmi alap létrehozása

Gyomaendrőd város kiemelt feladatának tekinti a turizmus fejlesztését. E célból készült el városunk idegenforgalmi koncepciója, amely kimondja:

- A társadalom minél szélesebb rétegét érintő szolgáltatásokkal versenyképes turisztikai termékeket kialakítani, s jó marketingmunkával a megfelelő piacokra eljuttatni.
- Ezzel is növelni Gyomaendrőd lakosságmegetartó erejét.

Az alapcélok mentén megfogalmazott részcélok egyike az idegenforgalmi jellegű vállalkozások számára ösztönző rendszer kidolgozása és a turizmusban képződő bevételek 50%-ának ily módon történő visszaforgatása.

Ennek érdekében a Képviselő-testület idegenforgalmi alap létrehozását tartja indokoltnak. Ezen pénzforgatás helyi pályázattal során turisztikai programok támogatása is lehetséges, vagy felhasználható lesz turisztikai pályázatok önrészeként, kiadványok elkészítésére, rendezvényeken való részvételre is.

Közüterület rendjéről és a köztisztaságról szóló új rendelet megalkotása

A város Képviselő-testülete jóváhagyta a módosított új rendeletet, amely a közterület rendjéről és a köztisztaságról szól. Ennek célja, hogy egységesebb szerkezetével tagoltabban, pontosabban határozza meg az ide vonatkozó rendelkezéseket. Külön választja az önkormányzatra és a lakosságra háruló feladatokat. A rendelkezés szerint az önkormányzat gondoskodik a frekvenciált fekvésű zöldterületek gondozásáról, míg a tulajdonosok feladata közé tartozik az ingatlan előtti járda, gyepek, árkok megtisztítása, kaszálása. Gondoskodni kell az ingatlan előtti lévő bokrok, fák, (kivéve a frekvenciált hely) gallyazásáról, valamint a hárszámítábla elhelyezéséről. A légvezeték biztonságát azonban a közmű tulajdonosának a feladata. Rendelkezik még az építőanyagok és termékek elhelyezéséről is. Ennek lényege, hogy engedély nélkül nem tárolhatók közterületen, illetve az engedély megszűnése után az eredeti állapot helyreállításáról gondoskodni kell. Védi a rendelet a zöldterületek egységét is, így ha valaki növényeket szeretne telepíteni, mindenképpen egyeztetni kell a város jegyzőjével, de gyümölcsfa, egynyári és évelő hasznosnővény közterületen nem telepíthető. Ezen kívül meghatározta a közterület használati díjakat is.

Települési hulladékszállítási díj bevezetése

2007 októberében már tárgyalta az önkormányzat a hulladékszállítási díj bevezetését, melynek legfőbb oka az, hogy a város költségvetése nem képes kigazdálkodni a lakossági hulladék megsemmisítésével és elszállításával felmerülő költségeket. A téma közmeghallgatás során is megvitásra került, ahol az érdeklődők megfelelően tájékozottak lettek a díj bevezetésének körülményeiről.

A Felügyelő Bizottság a díjkalkulációt megtárgyalta, s arra az elhatározásra jutott, hogy a díjrendszer és a vonalkód bevezetésével lehetővé válik, hogy minden ingatlan az ürítés gyakorisága és a használt edényzet típusa szerint a ténylegesen ürített mennyiség után fizessen díjat.

Gyomaendrőd Város Képviselő-testülete a lakosságnál keletkező települési szilárd hulladék begyűjtés és ártalmatlanítás költségeinek fedezetére a következő díjak bevezetését fogadta el.

2. Táblázat

Edényzet típusa	Ft/ürítés	Heti ürítés esetén Ft/év
80 literes	157	8164
110-120 literes	209	10868
240 literes	308	16016

A 46. számú főút, Gyomaendrőd várost elkerülő szakaszának megépítésére vonatkozó javaslat./1. ütem, a 46. számú főút külterületi szakasza és a 443. sz. közút – Szarvasi út - külterületi szakasza között/

Mint arról már korábban beszámoltunk városunk belterületén a Gyoma-Békéscsaba vasútvonal fejlesztése, felújítása során kerül megépítésre egy aluljáró, ami kétszintűvé teszi a vasút és a közút kereszteződését. Az építési munkálatok ideje alatt, amely kb. 1 évet vesz igénybe a 46. számú főút forgalmát el kell terelni. A belterületi utak az előzetes felmérések szerint nem bírnák el a nagyszámú és megnövekedett forgalmat, ezért a teherforgalom levasztása és más útra való átvezetése lenne célszerű. 2000. évben már készült egy tanulmány a 46. sz. főút Mezőtúr és Gyomaendrőd közötti szakaszának nyomvonaláról. Ez a nyomvonal déli irányban kerülne el a várost.

A Képviselő-testület támogatja a 46. számú főút elkerülő szakaszának megépítésére vonatkozó javaslatot, s felhatalmazta a polgármestert a szükséges intézkedések megtételére.

A városi Egészségügyi Intézmény egységes szabadságolása

A Képviselő-testület jóváhagyta a Városi Egészségügyi Intézmény dolgozóinak egységes, 2007 december 17. napjától 2007 december 31. napjáig tartó szabadságolását. Ez alatt az idő alatt a betegellátást a békéscsabai Réthy Pál Kórház Rendelőintézete biztosítja.

Lehőczkiné Timár Irén
Képviselő

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Köszönet az 1 %-ért

A HALLHATÓ HANG ALAPÍTVÁNY az 1996. évi CXXVI. törvény 6. § (3) bekezdés rendelkezésének megfelelően, ezúton tájékoztatja a nyilvánosságot és értesíti Támogatóit, hogy a 2006. évi felajánlott SZJA 1 %-ából az adóhatóság 28.709,- Ft összeget utalt át számlánkra. Ezt a összeget az alapítvány eszközállomány vásárlására és a gyermekek támogatására használta fel.

Az SZJA 1 %-ból eredő támogatásból tartalékot nem képeztünk. Köszönjük a támogatást és kérjük, hogy a jövőben is támogassák alapítványunkat adójuk 1 %-ával!

Gyomaendrőd, 2007. október 31.

Imre Mária
a kuratórium elnöke

Köszöntő

Szüleink: **Oszlács Pál** és **Almási Margit** novemberben ünnepelték 50. házassági évfordulójukat. Hosszú, boldog, egészségben eltöltött éveket kívánunk, sok-sok szeretettel: lányuk Ildi, fiuk Csaba, vejük Imre, menyük Kati, unokáik Zsolti, Dóri, Csabi, Rebi.

Meghívó

Tisztelettel várunk minden érdeklődőt,
2007. december 3-án 17 órai kezdettel a
Városi Könyvtárban, ahol

szerző-olvasó találkozóra kerül sor.

Szendrei Géza bemutatja

„Gyomai, endrődi, környékbeli események”
című könyvét.

A Szerző és a szervezők kéri azoknak a személyeknek a jelentkezését,
akik maguk vagy családtagjaik, rokonaik, ismerőseik érintettek az 1956-os eseményekben, hogy jelenlétükkel tisztel-
jék meg a rendezvényt.

Üzembe helyezték a Révzugi szivattyútelepet

2007. november 6-án Kóthay László vízügyi szakállamtitkár ünnepélyes keretek között adta át és helyezte üzembe a Gyomaendrőd Belvíz programjának I. ütemében elkészült létesítményeket, többek között a Révzugi szivattyútelepet. Az ünnepélyes átadáson részt vett Domokos László országgyűlési képviselő, a megyei közgyűlés elnöke, valamint Latorcai János országgyűlési képviselő is.

Gyomaendrőd 3 belterületi holtága (Révzug, Endrőd-Közép, Fűzfás zugi) 1 m átmérőjű, zárt csatornával került összekötésre a holtág végeknél. A vízpótlást a Fűzfás-zug felső végénél létesített szivornya, míg a vízkivételt a Rév-zug alsó végénél megépített szivattyú-telep biztosítja. Az így létrehozott vízmozgás „átmosa” a három holtág medrét, megszüntetve a „pangó” vízfelületet, javítva a vízminőséget. A Révzugi holtág mederben felhalmozódott lágyiszap kotrással eltávolításra került, növelve ezzel a holtág belvíz tározó kapacitását.

A belvízmentesítés és -kezelés a Révzugon telepített új szivattyúteleppel gazdaságosabbá és biztonságosabbá vált, mivel azt egy új, korszerű, megfelelő kapacitású, elektromos szivattyútelep fogja végezni az eddigi három elavult dízel üzemű szivattyútelep helyett.

www.gyomaendrod.hu

Megvalósul a közúti aluljáró a vasút és a 46-os főút kereszteződésében!

2007. szeptember 19-én a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., a MÁV, a Magyar Közút Kht. és a Nemzeti Közlekedési Hatóság szakemberei helyszíni egyeztetést tartottak Gyomaendrődön, ahol döntöttek a 120-as vasúti fővonal Gyomaendrődi szakaszának 160 km/h vasúti sebességre történő átépítésénél a gyomaendrődi meglévő 46-os úti vasúti átjáró keresztezésének külön szintűre történő átépítésének megvalósításáról. Az átjárónál percekig álló hosszú kocsisor meggyőzte a szakembereket arról, hogy a külön szintű kereszteződés megépítése szükséges és indokolt.

Az aluljáró megvalósítása a vasútvonal Gyoma-Békéscsaba szakaszának megépítésével egyidejűleg készülhet el, melynek jelenleg folynak a tervezési munkálatai.

www.gyomaendrod.hu

Köszönet

Köszönetet mondok mindazoknak, akik az október 27-iki szentmisén részt vettek az endrődi templomban, amelyet a tanyasi iskolák diákjaiért és tanítóitért celebrált Iványi László atya. Köszönet neki a szép és megható beszédért, a kántor úrnak is a szép énekekért.

Tisztelettel: Szakálos Tiborné

Franciaországi tanulmányút

A „Dél-Alföld – EU” többcélú Egyesület koordinálásával Gyomaendrődi vállalkozók és szakoktatók egyhetes szakmai tanulmányúton vettek részt Franciaországban. A Bethlen szakiskola tanárai és gyakorlati oktatói helyek működtetői megismerték a francia lovas oktatás moduljait és képzési kínálatát. A kiutazás a Leonardo da Vinci program keretében, az Európai Unió támogatásával valósult meg.

www.gyomaendrod.hu

FELHÍVÁS JÓTÉKONY CÉLÚ ADAKOZÁSRA!

A Templomos Lovagrend Tiszántúli Komtúria, a Templárius Alapítvány, az Élet-másokért Egyesület, a helyi kereszténydemokraták és a Karitás Gyomaendrődi csoportja idén újra megrendezi a

VI. „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!”

jótekonny célú adakozását. Terveink szerint 70 családot, közel 120 gyermeket szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségnek köszönhetően.

Helyei: Szt. Imre Katolikus Templom (Gyomaendrőd – Endrődi városrész)

Ideje: Endrőd, 2007. december 15. szombat de. 11. 00 – óra
Gyűjtünk: az elmúlt évekhez hasonlóan tartós élelmiszert, írószert, játékokat, könyveket, fogkeféket, konzerveket, törölközőket, plédeket stb, ami egy gyermeknek segítséget jelenthet.

Továbbá keresünk olyan védnököket, akik nagyobb adománnyal és hozzájárulással támogatja a gyűjtésünket.

A felajánlásokat a következő címre várjuk:

Szt. Imre Róm. Kat. Plébánia Hivatal

5502 Gyomaendrőd, Fő u.1. sz.

Aki anyagilag szeretne segíteni, az a következő címen teheti meg:

Számlaszámunk:

Templárius Alapítvány

Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet

53200015-11060273

A felajánlókat kérjük, hogy adóigazolás miatt adószámukat feltétlenül tüntessék fel a befizetés során a közlemény rovatban.

Köszönettel: Fr. Ungvölgyi János commendator
E-mail: ungvölgyi@globonet.hu Mobil: +36 (30) 294-0650

In memoriam

Szülföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyű sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadéinkba szebb jövő!

Timár Máté

NÁDAS SÁNDORNÉ Palotai Katalin pedagógus 1929-2002

Palotai Katalin született 1929. szeptember 15-én Endrődön. Édesapja tanító volt, Palotai Ferenc, édesanyja háztartásbeli, Hrabovszky Aranka. A családban három gyermek született: Ferenc, a legidősebb, Mária a középső, Katalin a Palotai család legkisebb gyermekeként látta meg a napvilágot. Az akkori Kossuth u. 10. sz. alatti családi házban lakott a Palotai család.

Egy tanítói fizetésből éltek öten. Palotai Katalin az elemi iskola négy osztályát Endrődön végezte el, majd a polgári iskola négy osztálya következett, ami szintén

Endrődhöz kötötte az iskolás éveket.

Középiskolás diákevek kezdődtek, amely Mezőtúrra szólította az erősen elszánt, tanulni vágyó fiatal lányt. Nem voltak könnyű időszakok ezek, a honvágy a család után nemegyszer azt eredményezték, hogy gyalog tette meg a Mezőtúr-Endrőd közötti távolságot.

A diákevek Mezőtúron 1954-ben kezdődtek, 1949 június 30-án fejeződtek be. Sikeres érettségivel zárultak.

Érettségi vizsga után továbbra is vezette a még több tudás iránti vágya, így beiratkozott a Szarvasi Állami Tanítóképző Intézetbe (1949-1951), ahol 1951. július 5. napján tanítói oklevelet szerzett.

Még ebben az évben, 1951-ben tanítóként elhelyezkedett Endrőd-Öregszőlő ugarai tanyasi iskolájában, ahol 1-8 osztályos tanulókat bíztak rá. Ezen időszak alatt döntött úgy, hogy ismét bővíteni szeretné a tudását, beiratkozott a Szegedi Pedagógiai Főiskolára, ahol orosz nyelv és irodalom szakot választott és tanult.

Sikeres tanulmányi előmenetelét sikeres diplomaátvétellel követte: 1954. július 26-án általános iskolai tanári diplomát szerzett orosz nyelv és irodalomból.

Magánéleti változások is bekövetkeztek ekkor az életében: 1952 szeptemberében megismerkedett későbbi férjével, Nádás Sándorral, aki szintén egy tanyasi iskolában tanított ekkor (Szent Imre Iskola), egy Nagykőrűből idekerült kezdő peda-

gógus volt. Az ismerkedést hamarosan házasság követte, az akkor már mindkét tanári végzettségű fiatal 1953. május 3-án házasságot kötött Endrődön.

A házasságból 1954. október 4-én egy lánygyermek született, Nádás Katalin Anna, aki szintén Mezőtúron látta meg a napvilágot. A sors kiszámíthatatlansága folyamán jelenleg is Mezőtúron él és dolgozik, abban a városban, ahol egykoron édesanyja, Palotai Katalin élte a diákeveit, közel hatvan évvel ezelőtt.

Az ötvenes évek második felében Palotai Katalin bekerült Endrőd belterületi iskolájába (Ligeti Iskola), ahol orosz nyelvet tanított. Időközben elvégzett egy speciális gyakorlati oktatás szakot.

Az Endrődhöz kötött munkavállalói évek 1984 szeptember 15-én fejeződtek be, amikor 55 évesen nyugdíjba vonult. Gyomaendrődöt elhagyva a családi kötelékek erősítése céljából Mezőtúrra költözött férjével, akkor 1986-ot írtak.

Még ekkor is érzett magában annyi erőt és elhivatottságot, hogy a nyugodt nyugdíjas éveket lecserélve elment dolgozni egy mezőtúri általános iskolába (1988-1991). Kis kihagyás következett, majd 1992-től újból felállt a katedrára, a 626. Ipari Szakmunkásképző Intézetben tanított 1997-ig.

Közben bekövetkezett kisebb-nagyobb betegségei miatt nem dolgozott tovább pedagógusként, már 1997-ben, közel 68 évesen végképp befejeződött az iskolához fűződő kapcsolata. Férjével éltek ketten mezőtúri otthonukban, élvezték a nyugdíjas éveket felnőtt lánya és unokái társaságában.

Az az idillnek mondható élet végképp befejeződött 2002. szeptember 14-én, amikor egy hosszadalmas és súlyos betegség következtében a mezőtúri kórházban örökre lehunyta szemeit lánya és férje aggódó jelenlétében.

Élt 73 évet. Egy nappal halt meg születésnapja előtt. A várvárt nap tragédiával végződött. Elment örökre a szeretett feleség, anya, nagymama. Hiánya máig nem dolgozható fel a család számára.

Férje jelenleg a 87. életévét betöltötte, örömmel emlékezik és idézi fel a boldog éveket, melyek Endrődhöz kötötték a fiatalságukat.

Mezőtúr, 2007. november 24.

Nádás Katalin Anna
(leánya)

A pedagógus

Én nem tudom, milyen erő kell hozzá, de több kell az enyémnél! Úgy néha eltűnök én is, rnit is jelent húsz-harminc szempár fénylő tükörtermében élni, hol éle van minden igének, árnyéka van minden hibának, s megannyi kis sötét kamrában hívják elő folyton a percek éles, kemény, hiteles képét. Könnyű nekünk beszélni ezt-azt, nagy szavakkal egymást dobálni, de ő, kinek minden szavával húsz-harminc kis magnetofon zeng tele otthont, utcát, jövőt, ő szavak roppant terhét emelve felelősség nehéz vasával vértevezve jár, s bár tán nem érzi, hétköznapi nagy hőse köztünk, szebb holnapok jobb emberéért titkon vívott nehéz csatáknak ismeretlen, hű katonája! Mikor fogunk szobrot emelni s fogunk-e hát neked magunkban, lélek szobrása: pedagógus?!

Füle Lajos

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XIV. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2007. Karácsony

Karácsonyi melléklet

KÉPEK ÉS KÉPESLAPOK

Mélykék háttér előterében fehérre meszelt házak ragyognak. Egymásba kapaszkodnak a völgy ölelésében, körvonalakkal szinte kimetszik a sötétséget, vasos hókucsmáik alól keskeny szemekkel néznek az egyre mélyülő éjszakába. Ágak hajlonganak az erős szélben, a megtelepedő vastag hótakaró alól itt-ott feketéllő fatörzsek villannak. Amott – a falu határán túl – fenyves erdő magasodik. Mindent betölt a fehérség, s alig észrevehető az a két alak, egymás(ra)ba hajló kérdőjelek-, akik szélnek feszülve távolodnak az előttük-utánuk tornyosuló hókupacok között... Téli kép... Sütő András, Áprily Lajos, Tamási Áron világát idéző erdélyi táj... Festője szintén erdélyi, Péliné Emődi Etelka...

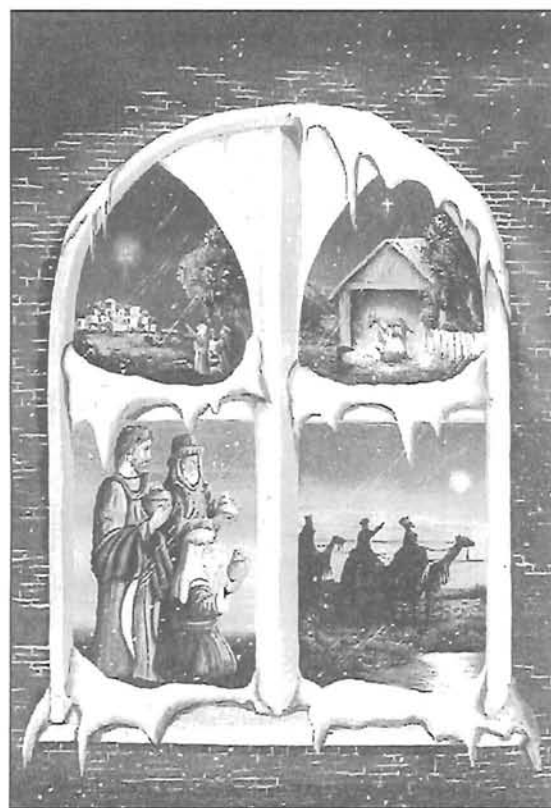
Képeslapok... telet, karácsonyt hozók...

Az egyiken egy ikonablak. Négy szárnyán egy-egy bibliai jelenet. Mozgalmasságuk, eseményteliségük mögül felfénylik az időtlen, a jelen pillanatának súlya, örömtelisége. Egy csillag küldi szét sugarát a kékségbe zárt város felett, feltündököl millió társa közül, hogy betölthesse küldetését ezen a

különös éjszakán. Felfelé kémlelő tekintetek, három arc feszült figyelmé, s az egyik vándor magasba lendülő karja. Intenzív figyelem, intenzív várakozás. A három vándor közeli, kinagyított képe, kezükben ajándék; egyikük térdelő, alázatos főhajtása. Majd a következő (harmadik) jelenetben kitágul a tér, fenn a tündöklő csillag, ahogy átragyog a végtelenből, Isten világából, az emberibe, s a teveháton: utazó hatalmasságoknak, királyoknak mutatja az utat. Az ikon negyedik jelenete már a betlehemi istállóba visz bennünket. Narancs és tűzpiros fénybe burkolózva áll a számar, előtte József és Mária, s fehérbe vonva a Kisded, kinek jelenlétét csak sejtethetjük. A négy részre osztott ablakszem-ikon körül, között megcsurgó hófoltok választják szét és kötik össze a karácsonyi születéstörténetet.

Egy másik képeslapon jelenkori angyalok. Két kisgyermek zsákruhában, angyalszárnyakkal, mezítláb. Egyik kezében egy bot, végén csillag; a másik kezében egy tekercs, amiből áhítattal karácsonyi dalt énekel. Szállongó hóesésben, téli éjszaka kékjében felfehérlék e két angyal, kiárasztva modern világunkba a gyermeki derűt és bizakodást.

Ez utóbbi, két képeslap (két festmény) nemcsak témája miatt kívánczik ide. Alkotóik ugyanolyan művészek, mint kortársaik. Ugyanolyan művészek, de mégis Mások. „Különlegességük” nemcsak alkotói munkájukat, de mindennapi életüket is meghatározza. Alapjaiban határozza meg. Hiszen toloszékhez kötött, segítségre szoruló, szájjal és lábbal festő emberek ők. Akik itt élnek velünk, körülöttünk, ismeretlenségük-

„BETLEHEMI ANZIX” Kyriacou Kyriacos

ben ismerősen, s korlátozottságuk ellenére is igyekeznek teljes, tartalmas életet élni... akik kitartóak, reményteliek, tehetséggel áldottak... akik alkotásaikkal fel és meg tudják idézni átélte karácsony- emlékeinket, - tapasztalatainkat, -érzeteinket... akikkel és által még erőteljesebben, de annál nagyobb szelídséggel, alázattal hangozhat fel karácsonykor a mennyei seregek kórusa: „Dicsőség a magasságban Istennek, És béke a földön a jóakarató embereknek.”

Polányi Éva

Valamennyiönknek- határainkon innen és túl, egészségeseknek és segítségre szorulóknak- békés, áldott karácsonyt kíván a Szerkesztőség!

FRANÇOIS MAURIAC: KARÁCSONYI MESE

I

A magas falak fölé emelkedő vékony plátfánfa próbált levegőhöz jutni az iskolaudvaron, ahova éppen kiengedtek minket. Ezen a napon azonban Garouste úr síphangjára nem a megszokott zsvajjal válaszoltunk, ahogy egyébként a szünetekben szoktunk. A Fiú születésének előestéjén voltunk. Aznap arra ítélték bennünket, hogy ködben sétáljunk a külvárosi sárban, így olyan fáradtak voltunk, amilyen fáradtak csak hétéves fiúk lehetnek tizenöt kilométerrel a lábukban.

A kollégisták papucsba bújtak. A többiek a kijárat felé fordulva várták, hogy értük jöjjenek, és kiszabadítsák őket mindennapos börtönükből. Nem túl nagy étvágygal haraptam bele egy kiflibe, lélekben már máshol jártam, a karácsonyeste misztériuma foglalkoztatott, melyben hamarosan elmerülhetek, az örök érvényű szertartás gondolata. A fogadószoza ajtaja mögött kell majd várakoznunk, míg meggyújtják a betlehemet jászol gyertyáit... Mama így kiált majd:

- Bejöhetnek!

Mi pedig beszaladunk a szobába, mely egyedül e zen az estén kel életre. A parányi lángok odavonzanak bennünket a gyermek körülálló pásztorok és állatok kis csoportjához. A lámpácska, mely Heródes csomagolópapír hegycsúcsra épült palánkvárában ég, titokzatos és tiltott ünnep illúzióját kelti bennünk. Térdén állva énekeljük a kedves kis dalt:

*Istálló volt a szállása,
Szalma volt a fekhelye,
Istálló volt a szállása,
mIsten oda alászálla.*

Isten leereszkedése a lelünkbe hatol majd... A jászol mögött lesz mindegyikünk számára egy ajándékcsoomag és egy levél, melybe maga Isten írta be fő bűnünket. Már el is képzelttem a lakatlan szoba mélységes sötétjét a jászol körül: egyetlen tolvaj sem tarthatta vissza többé a lélegzetét az alkóv és az ablakok levélmintás függönyei mögött. A falakon a halott emberek arcképei az örökkévalóság mélyéről hallgatják vékony hangunkat. Aztán este lesz, és a gyermek elalvás előtt még egy utolsó pillantást vet vasalt orrú cipőjére, összes cipője közül a legnagyobbikra - arra, amelyik a kandalló hamujában részese lehet annak a titoknak, amit minden karácsonykor mindhiába próbálok leleplezni. Az alvás ugyanis olyfajta zuhanást jelent, amit egyetlen gyermek sem kerülhet el.

Így hát előre átéltem ezt az áldott estét, fejemet a kapu felé fordítva, amelyen hamarosan belép a szobalány. Kezdett alkonyodni. Bár még négy óra sem volt, izgatottan vártam, remélve, hogy előbb jönnek értem. Hirtelen üvöltözés hallatszott az udvar egyik sarkából. Az összes gyerek kiabálva rohant oda:

- Kislány, kislány!

A kis Jean de Blaye-nak hosszú, göndör hajfűrtjei miatt kellett kiállnia a kintzást. Lányos fűrtjei kivívták a leborotvált fiúfejek

„Karácsonyi hangulat” - festette: Lapper Alison

megvetését. Csak én csodáltam őket titokban, mert a kis Lord Fautleroy hajfűrtjeire emlékeztettek, akinek imádtam a történetét, melyet a *Saint Nicolas* 1887-es számában olvastam. Ha kedvem támadt elérzékenyülni és sírni, elég volt rápillantanom az anyja karjában ülő kis Lord képére, s elolvasni a képaláírását:

Igen, mindig is édesanyja volt a legjobb, legmeghittebb barátja...

Am a többi gyerek nem ismerte a *Saint Nicolas* 1887-es számát, s nem tudták, hogy Jean de Blaye hasonlít a kis Lordra, így aztán kínozták. Én pedig gyáván távol maradtam az egésztől, annyira gyengének éreztem magam.

Ezen a napon mégis megdöbbsentem, hogy a falka nemcsak azt kiabálja: „Kislány, kislány!”, hanem más szavakat is, amiket először nem is értettem. A fal mellett osontam oda, hogy magamra ne vonjam a ki-méletlen bandavezér figyelmét, aki Jean de Blaye esküdt ellensége volt. Campagne-nak hívták, két évvel idősebb és egy fejjel magasabb volt nálunk, valóságos óriás a szemünkben, csaknem isteni erővel megáldva. A gyerekek körbeállták Jean de Blaye-t, és ezt kiabálták:

- Elhiszi! Elhiszi! Elhiszi!

- De mit hisz el? - kérdeztem egyik osztálytársamtól.

- Elhiszi, hogy a Jézuska jön le a kandallóból...

Gondolkodás nélkül rávágtam:

- És?

De társam közben újra üvöltöni kezdett a farkasokkal. Még közelebb mentem: Campagne megszorongatta a kis de Blaye csuklóját, miután jól a falhoz nyomta.

- Elhiszed, igen vagy nem?

- Fáj!

- Valld be, és elengedlek...

Erre a kis de Blaye hangos és erőteljes hangon, mint egy hitét megvalló mártír, így szólt:

- A mama mondta, a mama nem hazudik.

- Halljátok? - üvöltötte Campagne. - A kisasszony mamája nem hazudik!

Alázatos nevetésünk közepette Jean de Blaye megismételte:

- A mama nem hazudik, a mama nem csapott be engem... - E pillanatban észrevett, és hozzám fordult:

- Frontenac, te nagyon jól tudod, hogy igazat mondok. Az előbb beszélgettünk erről séta közben!

Campagne felém fordult, én pedig hebegni kezdtem kegyetlen macskaszeme látán:

- Csak azért csináltam, hogy gúnyt űzzek belőle...

A hétéves kor a gyengeség, a gyávaság kora. Ekkor Garouste úr közeledett felénk, a banda szétszéledt. Indultunk felöltőinkért és táskáinkért.

Jean de Blaye utolért az utcán. A szobalány, aki hazakísérte, szívesen szegődött a szobalányom társaságába.

- Tudod jól, hogy igaz... csak megijedtél Campagne-tól, ugye? Csak mert megijedtél tőle?

Zavarba jöttem. Tiltakoztam az ellen, hogy megijedtem volna Campagne-tól... Nem, nem tudom, hogy igaz vagy sem... Végül is az egésznek nem sok jelentősége van, hiszen megkapjuk a játékot, amit kértünk... De honnan tudta a Jézuska, hogy Jean ólomkatonákra és szerszámosládára vágyik, én pedig játék istállóra és játék farmra?... És hogy lehet, hogy a játékok a Magasin Universel Áruházból valók?

- Ki mondta ezt neked?

- Láttam tavaly az árcédulákat...

Jean de Blaye ugyanazt ismételte:

- Ha egyszer a mama mondta...

Éreztem, hogy megzavartam.

- Figyelj, mondtam, ha úgy döntenék, hogy egyáltalán nem alszunk, akkor csak meg kellene gyújtani a gyertyát, fogni egy könyvet vagy beülni egy fotelbe a kandalló mellé, hogy biztosan ébren legyünk, mire megjön...

- A mama azt mondja, ha nem alszunk, nem jön el...

A boltok fényesen ragyogtak a páratól nedves járdákon. A Cours des Fossés sétaté-

lőutcat ellepték az árusok bódéi. A gázlám-pák megvilágították a rózsaszín cukorkákat, s kedvünk támadt beléjük kóstolni, mert túl rossz minőségűek voltak ahhoz, hogy vásárljunk belőlük.

- Úgy is tehetnék, mintha aludnánk...
- Akkor tudni fogja, hogy csak úgy teszünk, mert ő mindent tud...
- Igen, de ha a mama az, ő elhiszi majd, hogy alszunk.

Jean de Blaye megint rákezdte:
- Nem is a mama az!

Elértünk az utca sarkára, ahol el kellett válnunk a téli szünet végéig, Jean ugyanis másnap vidékre utazott. Könyörögtem neki, hogy ne aludjon majd el karácsonyeste, én pedig elszántan készültem nyitva tartani a szememet. Majd elmeséljük egymásnak, mit láttunk... Megígérte, hogy megpróbálja. Utána néztem. Néhány másodpercig még láttam a vállán himbálózni hosszú göndör lánytincseit, azután kicsiny árnyéka eltűnt az esti ködben.

II

Házunk a katedrális közelében volt. Karácsony estéjén a Pey-Berland-torony nagyharangja hatalmas zúgással töltötte be az éjszakát. Ágyam hajókabinná változott, s a hangok zápora elragadott, elringatott a hangviharban. A vibráló fényű éjjeli lámpa ismerős kísértetekkel népesítette be a szobát. A függönyök, az asztal és a karosszékre rendetlenül lehajigált ruhák már nem fenyegetően vették körül ágyamat: megszelídítettem ezeket a vadakat. Ők pedig vigyáztak álomomra, ahogy a dzsungel népe vigyázott a kölyök Maugli álmára.

Nem kellett félnem, hogy elalszom: a nagyharang ébren tartott. Belekapaszkodtam az ágy rácsaiba, olyan erős volt az érzésem, hogy testestül-lelkestül ki vagyok szolgáltatva ennek a jó viharnek, mely nem akar nekem rosszat. Mama benyitott az ajtón. Nem nyitottam ki a szemem, de megismertem ruhájának selymes hangjáról. Ha tényleg ő az, aki leteszi a játékokat a cipőm mellé, akkor még most megteszi, gondoltam, mielőtt elmegy az éjjeli misére. Megpróbáltam úgy lélegezni, mint egy alvó gyermek. Mama hozzám hajolt, éreztem a leheletét. Ez minden elhatározásomnál erősebb hatással volt rám: gyorsan átkaroltam a nyakát és szenvedélyesen megöleltem.

- Jaj, kis bolondom! Kis bolondom! - ismételtette, miközben csókolgatott. - Hogy akarod, hogy eljőjön, ha nem alszol? Aludj, kicsi Yves, aludj, szeretett fiacskám, aludj szépen, kicsiny gyermekem...

- Mama, úgy szeretném látni!

- Azt akarja, úgy szeressük, hogy nem látjuk... Tudod, hogy amikor a misén leereszkedik az oltárra, mindenki lehajtja a fejét...

- Mama, ugye nem haragszol meg, de hát, szóval egyszer nem hajtottam le a fejem, felnéztem és megláttam...

- Hogyan? Csakugyan láttad?

- Igen! Vagyis... egy fehér szárny végét láttam...

- Ezen a mai éjszakán nem szabad nyitva tartani a szemünket. Ha alszol, akkor fogod a legjobban látni őt. Meg ne próbálj ébren maradni, mire hazaérünk a templomból...

Becsukta az ajtót, léptei lassan eltávolod-

Festette: G. P. Gonzalez Patino

tak. Meggyújtottam a gyertyát, és a kandalló felé fordultam, melyben az utolsó parázsló fadarab is elhamvadt. A cipőm ott állt a kandallórácsok között, ennek a mélységes, sötét négyszögnek a szélén, ebben a koromra és hamura nyíló süllyesztőben. Innen süvített be a nagyharang öblös hangja, szörnyűséges dallal töltve be a szobát, egy dallal, mely mielőtt elért volna engem, a tetők fölött kószált, a Tejúton, hol egybemosódik a karácsonyjé, ezernyi angyal és csillag. Nem az lepott volna meg, ha megjelenik a gyermek a kandalló sötét mélyén, ellenkezőleg, az, ha nem történik semmi. Egyébként máris történt valami: két üres cipőm, e két szegény - mindennapjaimhoz nőtt - nagydarab láb-beli hirtelen különös, valószínűtlen jelleget öltött, mintha ide, szinte az időn kívülre helyezték volna őket, mintha egy kisfiú cipőjét hirtelen megérinthezné a nem látható világból áradó fény. A titok oly közel volt, hogy elfújtam a gyertyát, nehogy elriasszam az éjszakák éjszakájának láthatatlan népét.

Ha rövidnek tűnt számomra az idő, az minden bizonnyal azért volt, mert az időn kívül kerültem. Valaki benyitott az ajtón, én pedig behunytam a szemem. Ruhájának selymes hangjából, a papír zizegéséből tudtam, hogy ez csakis a mama lehet. Ő volt az és mégsem ő, úgy tűnt nekem, hogy valaki anyám alakját öltötte magára. Tudtam, hogy az éjjeli misén, amit el sem képzelhetünk, s amire engem nem vittek el, mama és a fivéreim biztosan megkapták már az ostyát, s összetett kézzel és olyan erősen behunyt szemmel mentek vissza helyükre, hogy nem értettem, hogyan találhatták meg székeiket. Persze mama volt az, aki, miután a kandeliónál tett-vett, odalépett az ágyamhoz. De ő ott élt a mamában: nem választottam el őket egymástól: a hajamba fújt lehelet olyan mellkasból származott, melyben ott pihent még Isten. Ebben a pillanatban egyszerre hullottam anyám karjába s mély álomba.

III

A szünet utáni első reggelen fölvettem a cipőmet, a cipőt, mely részese volt a csodának, de mostanra nem volt más, mint közönséges, vasalt orrú lábbeli, akár egy csaci patája, amely a vékony platánfa körül tocsog az udvar pocsolójában a nyolcórás becsöngetésre várva. A kiabáló, kergetőző gyerekek tolongásában hiába kerestem Jean de Blaye

lányosan göndör tincseit. Megvárakoztatott, nem tudtam neki rögtön elmondani a titkot, amit lelepleztem... Miféle titkot? Megpróbáltam elképzelni a magyarázathoz szükséges szavakat, hogy majd megértsem.

Jean de Blaye fűrtjei láthatatlanok maradtak. Megbetegedett volna? Talán sokáig nem fogom megtudni, mit látott karácsonyeste? A tanteremben megkerestem Jean de Blaye helyét. Idegen gyerek ült ott, egy sima hajú. Először nem is értettem, hogy ő az. Nem ismertem volna meg, ha nem emeli rám kék szemét. Ami igazán meglepett, az a megkönnyebbültsége, a felszabadultsága volt. Haja kevésbé volt rövidre nyírva, mint osztálytársaié. A fodrász elég hosszú hajat hagyott neki ahhoz, hogy baloldalt elválaszthassa.

A tízórai nagyszünetben, ahogy kiengettek minket az udvarra, Jean de Blaye keresésére indultam, és meg is találtam, amint kis Dávidként a nagy Campagne előtt állt, mintha a hajával nem az erejét, hanem a gyengeségét veszítette volna el. A megzavart Campagne szabad utat engedett a fiúnak, aki leült a bejárat egyik lépcsőfokára, hogy becsatolja görkorsolyáját. Messziről néztem, nem mertem közelebb menni, meghatározatlan szomorúsággal gondolva arra, hogy többé sosem láthatom a napon ragyogni, Jean de Blaye vállán himbálózni a kis Lord Fautleroy hajtincseit. Végre elhatároztam magam:

- Nos hát? Betartottad a szavad? Ébren maradtál?

Jean de Blaye a következőket mormolta anélkül, hogy fejét fölemelte volna:

- Tényleg azt gondoltad, hogy elhiszem... hogy ennyire hülye vagyok?

És miután megint rákezdtem:

- De emlékezz vissza... alig két hete - a fiú még jobban ráhajolt a korcsolyájára, és biztosított róla, hogy színlelte az egészséget, hogy gúnyt űzzön belőlünk:

- Nyelcévesen mégsem kölyök már az ember!

Mínhogy még mindig úgy beszélt hozzám, hogy nem nézett rám, nem tudtam tovább magamba fojtani az égető kérdést:

- Szóval akkor a mamád becsapott?

Egyik térdével letérdelt a földre, hogy megszorítsa korcsolyaszíját. Zefírszárnyaként elálló füle elvörösödött. Nem tágitottam:

- Mondd csak, de Blaye, a mamád... Szóval beugrott?

Egy mozdulattal felállt és rám szegezte tekintetét. Ma is magam előtt látom a mogorva kis piros arcot, az ő szeszorított ajkakat. Kezét végighúzta a fején, mintha eltűnt fűrtjeit keresné. Megvonta a vállát:

- Többet nem fog beugratni.

Szinte akaratom ellenére azt válaszoltam, hogy anyáink nem hazudtak nekünk, hogy minden igaz volt, és hogy láttam... Félbeszakított:

- Láttad? Igazán? Láttad? Hát én is láttam!

Majd talpra ugrott, és a szünet végéig megállás nélkül a platánfa körül korcsolyázott. Megértettem, hogy kerül engem. Attól a naptól fogva nem voltunk többé barátok. A rá következő évben a szülei elköltözött Bordeaux-ból, én pedig nem tudtam, mi történt vele azután.

IV

Fiatal éveimben csupán egyetlenegyszer fordult elő, hogy karácsony szent éjszakáját nem a szeretteim között töltöttem vidéken. Egyetlenegyszer fordult elő, minden bizonyítással néhány évvel a háború előtt. Hagytam magam elcsábítani valami éjszakai mulatóhelyre. Csábítóim nevét is elfelejtettem, annál elevebben emlékszem rettenetes szomorúságomra. Ebben a „mulató” hangulatban a Pey-Berland-torony nagyharangja nagyobb erővel zúgott bennem, mint a város tetőin, ahol születtem. Rettenő hangjával elnyomta a cigány zenészek hegedűjátékát. Az élet azon pillanatai közé tartozott ez is, amikor egészen biztosak lehetünk abban, hogy elárulunk valamit. Társaim nem árultak el semmit, mert nem kellett döntenük. Elképzelhető, hogy néhányuknak az enyémhez hasonló gyerekkoruk volt, de már régen elfeledkeztek róla. Én voltam az egyetlen ebben az ételszagban s az idióta refrének hangzavarában, aki képzeletben újrateremtette a jászol csodálatos kis szigetét a fogadószoza mélységes sötétjében, az egyetlen, aki visszaemlékezett a régi dalra, mely Isten leereszkedését és alázatát énekl meg. Noha még igen fiatal voltam, a gyertyák egy oly távoli múlt messzeségéből lobogtak felém, hogy ezerévesnek hittem magam. S mégis éreztem, hogy égetnek. Nem, nem volt semmiféle mentségem, hiszen költő voltam, a költőben pedig olyan lélek lakozik, melynek mélyén semmi nem érhet véget. Hova hurcoltam, hova merészeltem elhurcolni ezen az éjszakán a gyerekkoromat, mely nem hagyott el?

Ittam, hogy elfeledkezzem a vétkemről. Mennél többet ittam, annál jobban eltávolodtam társaimtól. S annál jobban zavart a nevetésük. Felálltam az asztaltól, és elindultam a bárput felé, egy olyan zugba, ahol kevésbé vakított a fény. Odakönyökölttem, és rendeltem egy whiskyt. Abban a pillanatban, amikor a Jean de Blaye nevű kisfiúra gondoltam, megpillantottam magát Jean de Blaye-t, mellettem ült egy bárszéken. Nem keltélkedtem benne, hogy ő az. Ugyanaz az örökzöld szem világította meg ezt az elhasználdott fiatal arcot, melyet magamban felragyogni láttam, s most meg tudtam volna érinteni. Megszólítottam:

- Nem kellett volna levágni a göndör fürtjeidet.

Nem tűnt meglepettnek, de kásás hangon megkérdezte:

- Miféle fürtöket?

- Amit 1898 karácsonyi szünetében vágta le.

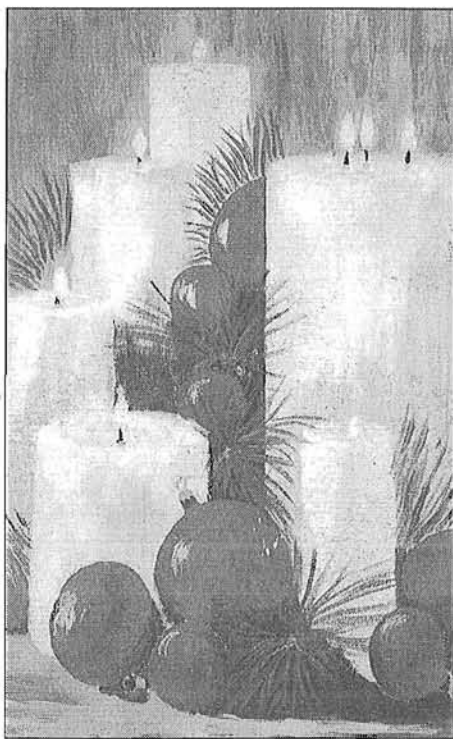
- Valakivel összekeversz, világos!, de nem baj... Olyan távol vagyok önmagamtól ma este!

- Én viszont tudom, hogy te vagy de Blaye.

- Honnan tudod a nevem?

Sóhajtottam egyet, fellelégeztem: ő az!, tényleg ő az! Megfogtam a kezét:

- Jean, emlékszel a platánra?

Loughnan John: Gyertyák

Felnevetett:

- A platánra? Milyen platánra? Egyéb-ként nem Jeannak hívnak, hanem Philippe-nek. A bátyámat hívták Jeannak... Talán vele tévesztesz össze?

Micsoda fájdalom! Szóval ez csak az öcsce, akiről Jean de Blaye akkoriban mesélt... Hogyan is tévedhettem ekkorát? Philippe arcában nem volt semmi fény. Egyszer csak megszólalt:

- A göndör fürtök... Jean hajfürtjei... Eről eszembe jut egy történet...

Elmesélte, hogy anyja szobájának komódján volt egy kulcsra zárt ezüstszelece. Jean azt állította, hogy kincs van benne. A két fiú a kincsről álmodozott, ám anyjuk nem akarta megmutatni nekik, s megtiltotta, hogy a szeleccet kinyissák. Anyjuk és Jean között folytonos küzdelem volt, folyton egymás ellen ágáltak.

- Jobban szerette, mint engem - mondta Philippe. - Sőt azt hiszem, a lelke mélyén csak őt szerette... De valami elválasztotta őket egymástól, nem is tudom, mi... Egy napon Jean felfeszítette a szelece zárát... az első zár volt ez, amit felfeszített, de sajnos nem az utolsó! A kincs nem volt más, mint az ő gyerekkori hajtincsei, hihetetlen, nem? Olyan volt, mint egy halott haja. Jean rettenetesen méregbe gurult... Tudod, milyen volt ezekben a pillanatokban. Tajtékozott, s akkor nyugodott csak meg, amikor látta elégni gyermekfürtjeit a kandallóban. Este az anyám... Nem is tudom, miért mesélem el neked mindezt...

Folytatta az ívást. Arra gondoltam, hogy múlt időben beszél a bátyjáról. Előre tudtam a választ a kérdésre, amit közömbös hangon

tettem föl:

- Meghalt?

- Taval, a saigoni kórházban... Közöltük a hírt az újságban, de nem küldtünk partecédulát... Gondolhatod! A botrányos ügyletei után, azok után, ahogy élt...

Megkérddeztem volna: „És milyen életet élt?” Inkább csak ennyit mondtam:

- Igen, igen... tudom... - És valóban tudtam, hogy Jean rossz fiúként végezte, tudtam, hogy elveszett.

Emlékszem, gyalog mentem vissza diákszállásomra. Vékony platánok ágaskodtak rácsaik fölé, a koszos beton fölé, hogy ágakat megfürdessék a hajnali ködben. Sokan járkáltak még az utcán. Magam előtt látom fiatal fiúk egy csoportját, amint egy részeg nőt tuszkolnak be egy taxiba. Szemem, ennek a karácsonyészakának a káoszától igen távol, a háztetők feletti jéges térségeket kereste, ahol az angyalok laknak, kiket éppen most ébresztett a Pey-Berland-torony nagyharangja. Van tisztán látó részem is. Miközben úgy éreztem, fölemelkedem, nem is gyerekkorom emléke által, hanem a bennem élőként jelen lévő gyerekkorom által, csodálatos könnyedséggel alkottam magamban újra Jean de Blaye történetét. Ha költőnek születtem, ezen az éjszakán lettem regényíró, de legalábbis ekkor tudatosult bennem ez a képesség, ez a hatalom. Gyors és könnyű léptekkel haladtam, az alkotás hatalma repített. A két végén ragadtam meg Jean de Blaye sorsát: a lányos hajú kisfiú, aki szívében vad szenvedélyeket hordoz, és anyja iránt hatalmas, szenvedélyes érzelmeket táplál, majd a férfi, aki szinte gyermek még, és Saigóban, egy kórházi ágyon agonizál.

Újrateremtettem magamban az iskolás fiút, akinek szent volt az anyai szó. Magam előtt láttam a tekintetét abban a pillanatban, amikor rájön, hogy anyja képes hazudni, a hangsúlyt a levágott tincsekre helyeztem: levágásuk jelentette a fiú odaadás végét... Itt végződött regényem prologusa, és itt vágtam a téma elevebébe: a fiatal hím és az anya összecsapása. A csúcspont a szelece-jelenet: Jean de Blaye gyűlölte az őt világra hozó anyában a makacsságot, mellyel életre akarta kelteni a gyermeket, aki nem ő volt már, a makacsságot, mellyel gyermekkorra foglyává tette őt, hogy biztosabban maga mellett tudhassa. Alig született meg benne a férfi, az anyával folytatott harc tragikusra fordult: az első barátság, az első szerelem, az első nem otthon töltött éjszaka, a pénzkövetelések, a be nem vallható társaság, az első súlyos kihágás...

Ott álltam ajtóim előtt. A születő nappali fény fehérre festette erkélyemet. A harangok a hajnali misére hívtak. Bár álmos voltam, felöltözve, begombolt kabáttal leültem asztalomhoz, tollat és papírt ragadtam, annyira féltem, hogy elfelejtem a bennem támadt gondolatokat! Regényíró született, s fel-emelte szemét erre a szomorú világra.

SZÁVAI DOROTTYA fordította

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felélős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétfőjén; Interneten minden hónap elsőjén *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com

EMBERKÖZELBEN AZ OLVASÓ

Nem utasítom vissza a munkát - Deák Csaba Zoltán

Kedves Olvasóink!

Egy erdélyi fiatalembert mutatok be az olvasóknak, aki nyár óta az endrődi plébánián él, és itt Magyarországon Gyomaendrődöt, Endrődöt tekinti otthonának. Szegeden tanul a Hittudományi Főiskolán, ötödéves, egyházmegyénk papjának készül, gyakorlatra helyezték hozzánk. Sokan találkoztak már vele az elmúlt időszakban. A Városunk újságnak nemcsak olvasója, hanem írója is, egy cikke megjelent két részben És mégis van remény címmel a szeptemberi és novemberi számunkban.

Bemutatom tisztelendő **Deák Csaba Zoltánt**.

Kedves Csaba! Hogy érzed magad Magyarországon és Endrődön?

Mindenekelőtt hadd köszönjem meg a megtiszteltetést, hogy ennek a rovatnak a riportalánya lehetek és remélem, hogy minden kedves olvasó kielégítő feleleteket talál válaszaiban. Kérdésekre válaszolva nagyon jól érzem magam ebben a pillanatban Magyarországon és nem utolsó sorban Endrődön.

Beszélgj életutadtól, honnan indultál, és hogy kerültél Magyarországra?

1981. június 30-án születtem Petrozsényban egy erdélyi kis bányász városban, melynek varázsa és szépsége mindig szemem előtt van. Általános iskolai éveimet Petrozsényban végeztem el, majd középiskolai tanulmányaim első részét a gyulafehérvári kántoriskolában, ezek után pedig a dévai gimnázium magyar tagozatán érettségiztem. 2000-ben jelentkeztem a gyulafehérvári teológiára, ahol két évet lehettem az intézet növendéke. E két év után dolgoztam, majd a Gondviselés léptéimet Szegedre irányította, és 2003-tól a Szegedi Papnevelő Intézet, illetve a Szeged Csanádi Egyházmegye növendéke vagyok.

Neked két haza is adatott. Mit tetszik az egyikben, és mi tetszik a másikban?

Igy igaz. Nagyon nehéz lenne meghatározni azokat a pontokat, hogy mi tetszik az egyik hazában és mi tetszik a másikban. Azon emberek számára, akik a határon túl születtek, természetes módon az otthoni környezet az, ami vonzó, ami kellemesebb.

Mint erdélyi, nyilván más szemmel látod az Anyaországot. Mi az, ami itt nem jó, mi az, aminek változni kellene?

Véleményem szerint az emberek mentalitása kellene, hogy változzon, hisz azt tapasztalom, hogy elég nagy a széthúzás a magyar társadalomban. Sajnos a politikai viták sorozata az emberek lelkében is mély nyomot hagyott és ennek fényében a széthúzás egyre mélyebb. Így nem lehet egy nyugalmas jövőt biztosítani, nem lehet egy igazán életerős államot alkotni. Értékeinkre, nemzeti öntudatunkra is jobban oda kellene figyelni, hisz népünk oly sok gazdag hagyománnyal rendelkezik. Kár lenne ezeket az értékeket elhanyagolni, mellékvágányra terelni, csak azért, mert úgy mond nem „modern”. Nem utolsó sorban azt látom, hogy a magyar népnek újra fel kell fedezni hitét, mely magyar társadalmunknak mindenkor az alapja volt.

És szűkítem a kérdést. Mi tetszik itt Endrődön, és mi nem?

Számomra Endrőd egy csodálatos hely, mely az első pillanattól a szívembe lopta magát. Az itteni emberek vendégszeretőek,

Dr. Csaba Kálmán főorvos úrral Deák Csaba, 2007. október 23-án, Gyomaendrőd város ünnepségén

jó gazdák és nem utolsó sorban hagyományörzők. Mindenkivel, akivel találkoztam, szeretettel fogadtam és próbálta az ittlétemet szebbé és gazdagabbá tenni. Hálás vagyok mindazokért a kedves szavakért és gesztusokért, melyekkel megajándékoztak az itteni emberek.

Közeleg a papszentelés ideje is. Bizonyára gondolkodtál már azon, ha beállsz az Úr szőlőjébe, mi az a dolog, amit különösen is fontosnak fogsz tartani munkádban? Netalán van-e már valami jelmondatod?

Valójában közeleg a papszentelés ideje számomra is. Nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy mit kell tennem, és mi lesz a legfontosabb a munkában. Számomra az emberek lesznek a legfontosabbak, a velük való foglalkozás, a velük való találkozás, nem utolsó sorban az, hogy közelebb hozzám számukra Istent. A mai világban az embereknek nagyon nagy szükségük van példaképekre, és én egy ilyen példakép szeretnék lenni a magam adottságaival, tehetségemmel. Jelmondatot még nem választottam de közel áll hozzám Erdély nagy püspökének, Márton Áronnak a jelmondata: „Non recuso laborem.” - Nem utasítom vissza a munkát.

Mi a hobbid, mi érdekel még az eljövendő munkádon kívül?

Nagyon szeretek olvasni, éppen ezért megragadok minden egyes alkalmat, hogy olvassak. Ebből adódóan szeretem a színházat, az operát és nem utolsó sorban a művészetet. Azt gondolom, mindezek az ember fejlődésében elengedhetetlen tényezők.

Ha egy jó tündér álmodban meglátogatna, és azt mondaná: teljesítem három kívánságod. Mi lenne az?

Őszintén ez egy nagyon nehéz kérdés. Első sorban azt kívánám, hogy a Jó Isten tartsa meg egészségben szüleimet, hogy sok ideig örvendhesek szeretetüknek és támogatásuknak. A második kívánságom az lenne, hogy méltó munkás lehessen az Úr szőlőjében és el tudjam vinni az emberekhez szeretetének csodálatos üzenetét. Harmadiknak azt kívánám, hogy minden ember megtapasztalja a feltámadás örömhírét, úgy ahogy én megtapasztaltam.

Ha most hálaadó könyörgést kellene mondanod, mi az a három dolog, melyért hálát adnál?

Elsősorban Istennek adnék hálát, hogy kiválasztott engem méltatlan szolgálóját, hogy szolgálja legyek. Másodszor hálát adnék szüleimnek, hogy felneveltek és hogy támogattak életem során, még akkor is, amikor nehézségekkel küzdöttem. Nem utolsó sorban hálát adok neked kedves Laci atya, hogy itt lehetek, hogy befogadtál, hogy egyengeted hivatásom útját, példáddal, ember-szerető magatartásoddal. Kívánom, hogy továbbra is ilyen maradj és azt, hogy az endrődi híveket vezesd az Úr országába.

Kedves Csaba! Több mint öt év akadályait, nehézségeit szerencsésen legyőztél itt Magyarországon. Kívánom, hogy Isten adjon tovább erőt munkádhoz, a további készülétekhez. Ha majd kötelességed máshová szólít tőlünk, akkor is hazavárunk ide, Endrődre. Köszönöm a beszélgetést.

Iványi László

Katolikus oldal

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és 17 órakor. Advent hétköznapijain reggel 6-kor Rorate mise, így fél 8-kor nincs, csak temetési mise.
24-én hétfőn, azaz Szenteste éjfél mise, előtte fél órával pásztorjáték.
Karácsony mindkét napján és újévkor: 10, 17 óra
Év végi hálaadás 31-én, hétfőn 17 óra.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
december 9-én vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor.
Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 5-kor.
A szombat esti előesti mise vasárnapi mise.
24-én hétfőn, azaz Szenteste 17 órakor „éjfél” mise.
Fél 5-től pásztorjáték.
Karácsony mindkét napján és újévkor reggel 8-kor.
Év végi hálaadás 31-én, hétfőn délután 3 órakor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznapi 16 órakor, hétfőn reggel 8-kor.
Szombaton 16 órakor vasárnapi előesti mise.
24-én hétfőn, azaz Szenteste éjfél mise, előtte fél órával pásztorjáték.
Karácsony mindkét napján és újévkor 10 óra.
Év végi hálaadás 31-én, hétfőn 16 óra.

DECEMBERI ÜNNEPEK

2. vasárnap:	Advent 1. vasárnapja
3. hétfő:	Xavéri Szent Ferenc áldozópap
9. péntek:	A Lateráni Bazilika felszentelése
4. kedd:	Damaszkuszi Szent János áldozópap
6. csütörtök:	Szent Miklós püspök
7. péntek:	Szent Ambrus püspök, egyháztanító
8. szombat:	Szűz Mária Széplőtelen fogantatása
9. vasárnap:	Advent 2. vasárnapja
11. kedd:	Szent I. Damazus pápa
12. szerda:	Guadalupei Boldogságos Szűz Mária
13. csütörtök:	Szent Lúcia vértanú
14. péntek:	Keresztes Szent János áldozópap
16. vasárnap:	Advent 3. vasárnapja
23. vasárnap:	Advent 4. vasárnapja
25. kedd:	Karácsony
26. szerda:	Karácsony, Szent István első vértanú
27. csütörtök:	Szent János apostol, evangélista
28. péntek:	Aprószentek
30. vasárnap:	A Szent Család
31. hétfő:	Szent I. Szilveszter pápa

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László tb. kanonok, plébános

Szent Erzsébetnél Tübingiában

A 2007-es esztendő Tübingiában Szent Erzsébet jegyében telik: a 800 éves évfordulóra a németek minden érintett tartományban mind egyháziilag, mind pedig kulturálisan-művészetiileg példamutató módon, európai színvonalon felkészültek. A megemlékezés központja természetesen Wartburg vára, ahol 2007 júliusától november közepéig országos kiállítás keretében mutatják be a sok ezer zárandoknak és látogatóknak szent Erzsébetet és korát.

A wartburgi kiállításon láthattunk számos ritka és értékes kiállítási tárgyat, köztük két, Szent Erzsébet által is forgatott zsolozsmáskönyvet, melyet Stuttgartból illetve Cividale-ból adtak kölcsön. Megcsodálhattuk Szent Erzsébet Stockholmban őrzött, achátba ötvözt, aranyozott koronás fejereklje-tartóját illetve 1240 körül készült, aranyozott-ezüstözött karereklje-

jét. Fényképek és computertechnika segítségével mutatták be részleteiben is Szent Erzsébet ereklyetartóját. A tárlaton az egykori, pilisszentkereszti háromhajós ciszterci apátsági templomra – ott történt Gertrúdnak, szent Erzsébet anyjának 1213-as tragédiája – a korszakból való magyarországi kőfaragványok emlékeztettek. A várbeli Erzsébet-szobában (Elisabeth-Kemenate) Moritz von Schwind 1902 körül készített pazar mozaikjai jelenítik meg Erzsébet örgrőfnő életének egyes állomásait.

Az emlékhelyek bejárását nagyban megkönnyítette a jubileumra kibocsátott, jutányos árú Elisabeth Card, mellyel az első látogatást követő nap este 18 óráig ingyen látogathatók a többi helyszín kiállításai.

A jubileumra mind a német katolikus, mind pedig a német protestáns (evangelikus-

luteránus) egyház ki-tett magáért: minden hajdani színhelyen bemutatták a Szent Erzsébettel kapcsolatos emlékeket. Az erfurti dómban külön becsben tartják szent Erzsébet 1235-ös szenttéavatási bul-lájának másolatát, előtte egy magyar zárandokcsoport piros-fehér-zöld szalagos koszorúja... Az ottani fényképkiallítás meglehetősen

jut, mennyire népszerű lett az Árpád-házi szent: csak Tübingiában legalább 20 templomban láthatók különféle Szent Erzsébet ábrázolások.

A kiállítás közép-európai összefogással valósult meg: a budapesti Magyar Nemzeti Galéria, Assisi, a Vatikán, Párizs, Szentpétervár, Bécs, Pozsony egyaránt rendelkezés-re bocsátottak pompás kiállítási tárgyakat.

Számunkra felemelő percek voltak, amikor Creuzburg középkori templomában, Szent Erzsébet egykori kedves helyén, ahol valószínűleg nevelkedett, elénekelhettük:

„Szent Erzsébet asszony életéről, emlékezzünk sok jó tételéről...”
A hely magával ragadó, ezért folytattuk: „Isten hazánkért térdelünk elődbe...”

A Goethe Intézet és a Tübingi Tanár-továbbképző Központ (Thillm) a tübingi Volkenroda revitalizált, hajdan volt ciszterci kolostorában ökumenikus jellegű továbbképzést és tanácskozást rendezett magyarországi német tanárok számára.

Természetesen kivette részét az egész évben tartó megemlékezésekből és ünnepségekből Hessen tartománybeli Marburg városa is. Az ottani éveket idézi többek között egy országos jellegű kiállítás, valamint egy fotótárlat, mely a világ 15 országának Erzsébet-templomairól készült. Marburg városa fölött a jubileumra egy hatalmas, nyolc méter magas művészi fényreklám emlékeztet, mely szívformájú.

a középkori Wartburg

Fontosabb internetes források a jubileumi év kapcsán:

www.elisabeth-wartburg.de

www.marburg.de/elisabeth

www.marburg.de/webcam

<http://arpadhaz.lap.hu>

www.szenterzsebet.lap.hu

(T. Zs.)

Országos templomi gyűjtés a szegények javára

Árpád-házi Szent Erzsébet ünnepéhez kapcsolódóan minden évben országos gyűjtést rendeznek a szegények javára a katolikus templomokban. Az idei gyűjtést november 25-én tartották. Tavaly 60 millió forint gyűlt össze erre a célra.

A gyűjtés teljes eredményéből 40% marad az egyházközségeknek, amelyből a plébániai karitászcsoportok tevékenységét (ruha- és ételosztás, beteglátogatás, időseknek és nagycsaládoknak készített szeretetsomagok, beiskolázási és nyári táborozáshoz adott segélyek, szeretet-ebédek stb.) támogatják. 33%-ot kap minden egyházmegyei karításszervezet. A fennmaradó részt az egyházmegyei központi célokra fizetik be: a teljes összeg 19%-át a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat és 8%-át a Katolikus Karitászszeretetszolgálat kapja.

Országszerte 670 plébánián működik a Katolikus Karitásznak helyi csoportja, 8000 önkéntessel. A 2006-os esztendőben több mint 50 ezer családnak, illetve egyedülállóknak tudtak segíteni az országban, 30 millió Ft pénzbeli támogatással és több mint 200 millió Ft értékű tárgyi adomány szétosztásával.

A plébániai karitászcsoportok rendszeres és alkalmi segélyakcióit egészíti ki az a 19 szociális és egészségügyi intézmény, amely az országos karításhálózathoz tartozik. Itt, illetve a Szeretetszolgálat 10 otthonában olyan ellátást kapnak a rászoruló, amelyet csak intézményes keretek között lehet megszervezni (pl. idősek otthona, szenvedélybetegek ellátása, otthoni szakápolás, stb.).

A karitászszeretetszolgálat szó „tevékeny szeretetet” jelent. A karitászmunkában való részvétel minden hívő lelkiismeretbeli kötelessége, amelynek a rászorulóért való imádságtól, a kétkézi munkán, beteglátogatáson át a tárgyi és pénzádományokig nagyon sokféle változata lehetséges.

További információ:

Magyar Karitászszeretetszolgálat: www.caritas.org.hu
Szeretetszolgálat: www.szeretetszolgálat.hu

Kacsó Sándor Advent a lágerben

Ó, gyere be, kicsi Jézus,
Ó, gyere be, béke,
Hajszolt lelkem hajlékába,
Fáradt lábam, hajlott hátam
Bús Betlehemébe.

Nagyon rossz a világ most itt,
Zárva ajtó, ablak,
Mindhiába kopogtatnál,
Előkelőbb lakásokban
Aligha fogadnak.

Nem is nagyon hiszem, hogy jobb
Szállásod akadna,
Mint ez az én fáradt testem
Karácsonyi békét váró
Rozzant istállója.

Igaz, itt az idegenben
Elhagyatott, árva
Kóbor kutyák vonítanak rá,
S hosszú puskák, szöges drótok
Állnak ajtajába.

Igaz, búval vert födelét
Komisz szél cibálja,
S nincsen semmi, semmi fény már
Hideg éjbe vakon néző
Két kis ablakába.

De az alázat szalmáját
Hintettem a földre,
S meleg párat lehel majd Rád
Türelemességem számára,
Jámborságom ökre.

Gyere bé hát, kicsi Jézus,
Karácsonyi béke!
Rozzant testem kis ablakán
Hadd tekintsen ki az öröm
Meleg lámpafénye.

Nyilatkozat

A kormány által jóváhagyott és az Országgyűléshez benyújtott, „a bejegyzett élettársi kapcsolatról” szóló törvényjavaslat a Katolikus Egyház tanítása szerint veszélyes támadást jelent a társadalom alapvető intézménye, a család ellen. Nem csak az Egyház, nem csak a természeti törvény, de a magyar Alkotmány is azt vallja, hogy a család egy férfi és egy nő kizárólagos, a társadalom számára is hasznos életközössége, melynek célja a házastársak java és az élet továbbadása.

Minden olyan kísérlet – mint a fent jelzett törvényjavaslat is –, amely a házasságon kívüli párkapcsolatokat, beleértve az egyenmű-ek együttélését, a házasság intézményéhez kívánja közelíteni jogi eszközökkel, gyengíti a társadalom életterét, veszélyezteti a fiatalok döntési szabadságát, valamint a felnövekvő gyermekek egészséges fejlődését.

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia több alkalommal is hangsúlyozta, hogy a család az az alapvető emberi közösség, amely a személyes boldogság és a gyermekek nevelése szempontjából mással nem helyettesíthető, része a népek és az egész emberiség közjavanak. A politikusoknak szem előtt kell tartaniuk a társadalom védelmét, és olyan jogszabályok létrehozásán kell fáradozniuk, melyek erősítik a család intézményét és bátorítják a fiatalokat a felelősségteljes családalapításra és gyermekvállalásra.

Budapest, 2007. november 22.

a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczó Géza

SZENT MIKLÓS püspök

Ünnep: december 6

SZENT MIKLÓS gazdag családba született, és már gyermekkorától biztosítva volt számára a vallásos nevelés. Csecsemő koráról tartja a hagyomány, hogy bőjt napokon csak egyszer szedett. Nagyobb korában nem követte társait azok szilaj szórakozásaiban, inkább templomokat látogatott. Amikor szülei elhunytak, gazdag örökségét jóra igyekezett használni.

Egy elszegényedett nemes ember élt akkoriban városában, aki három szép leányát nem tudta kiházasítani vagyoni hiányában. Amikor Miklós erről tudomást szerzett, egymás utáni éjszakákon egy-egy zacskó aranyat dobott be titokban hozzájuk. Az első a boldog apa még égi ajándéknak képzelte, de a harmadiknál megleste szentünket. Lábaihoz borulva köszönte meg a jóságot, ez persze nagy zavarba hozta Miklóst, aki szeretett volna ismeretlen ma-

radni.

Törökország területén a lyciai Myrában éppen püspökválasztás volt, amikor Miklós a templomba bement, és a Szentlélek sugallatára ekkor őt választották püspökké.

Ekkoriban történt, hogy egy viharba került hajó legénysége a végveszélyben kétségbeesetten fohászzkodott Miklós püspök segítségéért. Feltűnt a zűrzavarban ekkor egy ismeretlen (mondja a legenda), aki a hajó órában megjavította és beállította a vitorlázatot és kötélzetet. Segítségével a hajó hamarosan partot ért, megmenekültek. Ekkor azonban az idegen nyomtalanul eltűnt. A hálás hajósok a templomba mentek menekülésüket Istennek megköszönni, és ott döbbentek rá, hogy az ismeretlen segítő Miklós püspök volt, akit segítségül hívtak.

Hallotta egyszer Miklós püspök, hogy ki akarnak végezni városában három ártatlan embert, ugyanis a helytartó szemet vetett vagyonukra. Miklós futva hagyta magukra a császár éppen nála levő küldötteit, erőszakkal akadályozta meg a kivégzést. Amikor a küldöttek dolgukat kiválóan elvégezték, és visszatértek a császárhoz, jó munkájukat a császár hálásan megjutalmazta. Az udvari intrika azonban nem nézte jó szemmel sikerüket, hamis vádakkal börtönbe juttatták őket, sőt már kivégzésüket is kitűzték. A császári küldöttek ekkor, visszaemlékezve Miklós püspök hősies segítőkézségére, reménytelenségükben szentünkhöz fohászkodtak. A segítség ekkor sem maradt el. Szent Miklós megjelent álmában Konstantin császárnak és ráparancsolt, hogy a három küldöttet még az éjjel bocsássa szabadon. Konstantin személyesen nem ismerte Miklós püspököt, nem is akart az álomnak engedelmesskedni. Mivel nem tudott már tovább aludni, felkelt, és még az éjjel elment a

császár az ítéletet hozó bíróhoz. Meglepetésükre a bíró ugyanazt a látomást álmolta. Nekiláttak ezért, gyorsan újrazivsgálták az ügyet, és kiderült, hogy a három hivatalnok ártatlan. Hálás szívvel mentek Miklós püspökhöz köszönetet mondani.

Nagyon idősen, halálát közeledni érezve, Miklós egy angyal segítségével tudott a betegség fájdalmai felett uralkodni. Istennek ajánlva lelkét, szép halállal halt meg 350 körül. Myrában temették el, azonban egy török támadás feldúlta sírját. A keresztések felszabadították Myra városát, ekkor találták meg csontjait. Kegyelettel vitték biztonságos helyre, Itáliába, Bari városába.

A 10. századtól terjedt el tisztelete. Myrai avagy Barri Szent Miklós (dec. 6.) a keleti egyház egyik fő szentje, a gyermekek Mikulása.

A késő középkor óta Miklós püspököt a tizennégy segítő szent közé sorolják. Számátalan templom, társulat és foglalkozás patrónusa (tanulók, gyermekek, leányok, hajósok, folyók, pékek, kereskedők, gyógyszerészek, jogászok).

„Miklós püspök egykor, régen,
Segített a szegény népen,
Őt dicsérte koldus, árva,
Emlékezzünk jóságára!”

Gyermekkönyvtári hónap

Kedves Gyerekek!

December 12-én 14 órától egész délután

kézműves foglalkozáson apró ajándéktárgyakat, karácsonyi díszeket készíthettek,

15 órától

„Activity”

vetélkedőn is részt vehettek.

Egész hónapban fél áron lehet kölcsönözni a videokazettákat és a DVD-ket.

Minden kölcsönző olvasó apró ajándékot kap!

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kívánunk!

Rózsahegy Könyvtár, Gyomaendrőd, Blaha u. 21. sz.

EMLÉK A DÉCSIPÁSKUMI ISKOLÁNAK

Október 27-én, szombaton délelőtt az endrői templomban ünnepi szentmise volt, a régi tanyai iskolák elhunyt és élő tanáraiért, diákjaiért ajánlottuk fel.

Ugyanezen a szép szombati napon, délután pedig ismét ünnepeltünk. A hajdani décsipáskumi iskola helyén felállított keresztet szenteltük fel. Ezen az ünnepségen Iványi Miklós hajdani diák mondott beszédet. Ő szervezte meg a kereszt felállítását is. Köszönet neki és a segítőtársaknak.

A lebontott hajdani iskolának a szántóföldön már nyoma sem volt.

Kedves Décsipáskumiak!

Meghatódottan állunk-e kereszt előtt. Szívünk mélyén az a meghatódottság él, mint félszázaddal vagy már annál is többel, amikor kedves szüleiink kísérték bennünket ebbe az iskolába (amit most visszaemlékezve lelki szemeink előtt látunk), és átadtak bennünket volt tanítóinknak. Jó kezbe kerültünk, nagyszerű tanítóink voltak. Ők többek voltak mint tanítók, csodálatos emberek, akik nemcsak betűvetésre tanítottak meg bennünket, hanem az összetartozásra, egymás kölcsönös megbecsülésére, szeretetre embertársaink iránt. Ha kellett megdorgáltak, ha megérdemeltük megjutalmaztak bennünket.

Egy személyben voltak szaktanárok. Nem volt kémia szertárunk, nem volt tornatermünk, nem volt villanyunk se, mindezek ellenére megtanítottak bennünket arra, hogy meg tudjuk állni a helyünket a középiskolában, a szakmunkásképzőben, főiskolán és egyetemen egyaránt. Tisztességtudó, becsületes embereket próbáltak belőlünk nevelni.

Köszönetet mondok ezért jelenlévő volt tanítóinknak, és azoknak is akiknek már csak hozzátartozóik vannak itt. Isten áldása kísérje mindennapjukat fáradságos munkájukért! Az elhunytaknak adjon a Jóisten örök nyugalmat!

Kedves Diáktársaim, jó volt décsipáskumi diáknak lenni. Azt nem mondom, hogy könnyű volt, hóban, fagyban, csizmát marasztaló sárban több kilométert megtenni reggel és délután, de várt bennünket az iskola, a padló olajos illata, a Calor kályha csodálatos melege, és legfőképpen tanítóink biztató szeretete.

Kedves Décsipáskumiak!

Ünnepelni jöttünk ide azért, hogy emléket állítsunk volt iskolánknak és hosszú idő után találkozassunk egymással. Úgy vagyunk, mint a Vándor, aki fiatalon elhagyja hazáját, kalandvágyból vagy rá van kényszerítve. Nem találja helyét a világba, aztán valahol gyökeret ver, sikeres ember lesz, évtizedekig él távol hazájától és már deresző fejjel visszatér oda, ahonnan elindult. Hiányzik valami a távolból, pedig tudja, már nem várja család, a hozzátartozók a temetőbe nyugszanak. A barátok szétszóródtak a világba, a volt

otthonnak, amely oly kedves volt számára, csak a helyét találja, mégis valami görcsösen húzza vissza. Igen, az ajándékba kapott szeretet, amit az édesanyjától kapott, amikor járni tanította. Csábítja a drága földnek az illata, a csodálatos táj, mely már nem az mint régen, mégis olyan kedves minden, hogy nincs ellenállás, vissza kell térni oda ahonnan ifjú fejjel elindult.

Mi is így vagyunk ezzel. Azt mondta egyik diáktársunk: „Amíg fiatalok voltunk, nem kerestük az emlékeket, ahogy telik rajtunk az idő, annál jobban hiányoznak.”

Emléket állítunk ezen a helyen, ahol iskolánk állt. Iskolánkat lebontották, több mint 40 éve nem maradt belőle szinte semmi. Csak a kis harang, melyet Magyarország nagyasszonya tiszteletére, felirattal ajándékozott özv. Markly Gyuláné 1937. évben az iskolánknak, és ami jelenleg a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola kápolnájának tornyába van beépítve.

Megmaradt a lépcső a kereszt háta mögött.

Ezen a lépcsőn indultunk el kis nebulóként fölfelé és emelt minket magasra, hogy elvégezhessük azt a feladatot, amit az élet kiszabott nekünk. Hosszú volt az út, valamennyien már teljesítettük az élet elvárásait, jórésztünk már nyugdíjasként éli napjait.

Ez a kereszt, amit itt állítottunk legyen lépcső életünk hátralevő részében. Erősítsen minket hitben, reményben és szeretetben. A szeretet bennünk él, csak táplálni kell. Bizonyítja a kereszt, mely előtt itt állunk, nem készült volna el, ha nem akartuk

volna egy szívvel, lélekkel.

Nem jelentünk volna meg ilyen szép számmal ezen az ünnepségen, ha az egymás iránt érzett szeretet nem lenne olyan erős. Valamennyien vártunk már erre a találkozóra, csak egy szikra kellett, hogy elindítson bennünket a találkozó megszervezésére.

Ez a kereszt legyen a példaképünk, az összetartozás, és szeretet jelképe. Ha úgy érezzük, hogy az élet terhei egyre súlyosabban nehezedenek ránk, ha elkeseredünk, és úgy gondoljuk, már nem bírjuk tovább cipelni az élet keresztjét, gondolatba tekintsünk rá a keresztre, és a szenvedő Krisztus arca megvigasztal és erőt ad, segít a továbbjutásban.

Kedves jelenlévők, ha itt vezet el az utunk, vagy van egy szabad fél óránk, jöjünk el ide, álljunk meg egy percre a kereszt előtt, tegyünk egy szál virágot, gyűjtünk meg egy mécsset, vagy egy szál gyertyát, mondjunk el egy Miatyánkot és gondoljunk azokra, akik már nem tudják ezt megtenni.

Lélekben gazdagodva, szívünkbe feltöltődve fogunk távozni e helyről. Ne mulasszunk el megállni, ha alkalmunk van rá, mert lehet, hogy ez az utolsó alkalom és soha többé nem térhetünk vissza!

Kívánom minden jelenlétűnek, hogy még sokáig, látogassuk ezt a számunkra oly kedves helyet! Ehhez kívánok minden kedves jelenlétűnek békés, boldog napokat, jó egészséget, kitartást a nehézségek leküzdésében.

Köszönöm figyelmüket, köszönöm, hogy meghallgattak

Gyomaendrőd, 2007.10.24.

Iványi Miklós
volt décsipáskumi diák

EMLÉK A DÉCSIPÁSKUMI ISKOLÁNAK

Október 27-én, szombaton délelőtt az endrői templomban ünnepi szentmise volt, a régi tanyai iskolák elhunyt és élő tanáraiért, diákjaiért ajánlottuk fel.

Ugyanezen a szép szombati napon, délután pedig ismét ünnepeltünk. A hajdani décsipáskumi iskola helyén felállított keresztet szenteltük fel. Ezen az ünnepségen Iványi Miklós hajdani diák mondott beszédet. Ő szervezte meg a kereszt felállítását is. Köszönet neki és a segítőtársaknak.

A lebontott hajdani iskolának a szántóföldön már nyoma sem volt.

Kedves Décsipáskumiak!

Meghatódottan állunk-e kereszt előtt. Szívünk mélyén az a meghatódottság él, mint félvszázaddal vagy már annál is többel, amikor kedves szüleink kísérték bennünket ebbe az iskolába (amit most visszaemlékezve lelki szemeink előtt látunk), és átadtak bennünket volt tanítóinknak. Jó kezébe kerültünk, egyszerű tanítói voltak. Ők többek voltak mint tanítók, csodálatos emberek, akik nemcsak betűvetésre tanítottak meg bennünket, hanem az összetartozásra, egymás kölcsönös megbecsülésére, szeretetre embertársaink iránt. Ha kellett megdorgáltak, ha megérdemeltük megjutalmaztak bennünket.

Egy személyben voltak szaktanárok. Nem volt kémia szertárunk, nem volt tornatermünk, nem volt villanyunk se, mindezek ellenére megtanítottak bennünket arra, hogy meg tudjuk állni a helyünket a középiskolába, a szakmunkásképzőbe, főiskolán és egyetemen egyaránt. Tisztességtudó, becsületes embereket próbáltak belőlünk nevelni.

Köszönetet mondok ezért jelenlévő volt tanítóinknak, és azoknak is akiknek már csak hozzátartozóik vannak itt. Isten áldása kísérje mindennapjukat fáradságos munkájukért! Az elhunytaknak adjon a Jóisten örök nyugodalmat!

Kedves Diáktársaim, jó volt décsipáskumi diáknak lenni. Azt nem mondom, hogy könnyű volt, hóban, fagyban, csizmát marasztaló sárban több kilométert megtenni reggel és délután, de várt bennünket az iskola, a padló olajos illata, a Calor kályha csodálatos melege, és legfőképpen tanítóink biztató szeretete.

Kedves Décsipáskumiak!

Ünnepelni jöttünk ide azért, hogy emléket állítsunk volt iskoláknak és hosszú idő után találkozhassunk egymással. Úgy vagyunk, mint a Vándor, aki fiatalon elhagyja hazáját, kalandvágyból vagy rá van kényszerítve. Nem találja helyét a világba, aztán valahol gyökeret ver, sikeres ember lesz, évtizedekig él távol hazájától és már deresedő fejjel visszatér oda, ahonnan elindult. Hiányzik valami a távolból, pedig tudja, már nem várja család, a hozzátartozók a temetőbe nyugszanak. A barátok szétszóródtak a világba, a volt

otthonnak, amely oly kedves volt számára, csak a helyét találja, mégis valami görcsösen húzza vissza. Igen, az ajándékba kapott szeretet, amit az édesanyjától kapott, amikor járni tanította. Csábítja a drága földnek az illata, a csodálatos táj, mely már nem az mint régen, mégis olyan kedves minden, hogy nincs ellenállás, vissza kell térni oda ahonnan ifjú fejjel elindult.

Mi is így vagyunk ezzel. Azt mondta egyik diáktársunk: „Amíg fiatalok voltunk, nem kerestük az emlékeket, ahogy telik rajtunk az idő, annál jobban hiányoznak.”

Emléket állítottunk ezen a helyen, ahol iskolánk állt. Iskolánkat lebontották, több mint 40 éve nem maradt belőle szinte semmi. Csak a kis harang, melyet Magyarország nagyszonya tiszteletére, felirattal ajándékozott özv. Markly Gyuláné 1937. évben az iskoláknak, és ami jelenleg a Szent Gelért Katolikus Általános Iskola kápolnájának tornyába van beépítve.

Megmaradt a lépcső a kereszt háta mögött.

Ezen a lépcsőn indultunk el kis nebulóként fölfelé és emelt minket magasra, hogy elvégezhessük azt a feladatot, amit az élet kiszabott nekünk. Hosszú volt az út, valamennyien már teljesítettük az élet elvárásait, jórésztünk már nyugdíjasként éli napjait.

Ez a kereszt, amit itt állítottunk legyen lépcső életünk hátralevő részében. Erősítsen minket hitben, reményben és szeretetben. A szeretet bennünk él, csak táplálni kell. Bizonyítja a kereszt, mely előtt itt állunk, nem készült volna el, ha nem akartuk volna egy szívvel, lélekkel.

Nem jelentünk volna meg ilyen szép számmal ezen az ünnepségen, ha az egymás iránt érzett szeretet nem lenne olyan erős. Valamennyien vártunk már erre a találkozóra, csak egy szikra kellett, hogy elindítson bennünket a találkozó megszervezésére.

Ez a kereszt legyen a példaképünk, az összetartozás, és szeretet jelképe. Ha úgy érezzük, hogy az élet terhei egyre súlyosabban nehezedenek ránk, ha elkeseredünk, és úgy gondoljuk, már nem bírjuk tovább cipelni az élet keresztjét, gondolatba tekintsünk rá a keresztre, és a szenvedő Krisztus arca megvigasztal és erőt ad, segít a továbbjutásban.

Kedves jelenlévők, ha itt vezet el az utunk, vagy van egy szabad fél óránk, jöjünk el ide, álljunk meg egy percre a kereszt előtt, tegyünk egy szál virágot, gyűjtsünk meg egy mécsest, vagy egy szál gyertyát, mondjunk el egy Miatyánkot és gondoljunk azokra, akik már nem tudják ezt megtenni.

Lélekben gazdagodva, szívünkbe feltöltődve fogunk távozni e helyről. Ne mulasszunk el megállni, ha alkalmunk van rá, mert lehet, hogy ez az utolsó alkalom és soha többé nem térhetünk vissza!

Kívánom minden jelenlévőnek, hogy még sokáig látogassuk ezt a számunkra oly kedves helyet! Ehhez kívánok minden kedves jelenlévőnek békés, boldog napokat, jó egészséget, kitartást a nehezségek leküzdésében.

Köszönöm figyelmüket, köszönöm, hogy meghallgattak

Gyomaendrőd, 2007.10.24.

Iványi Miklós
volt décsipáskumi diák

Entrőd néprajza

Rendező: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

A karácsonyi készülődés fontos eleme az ünnepi asztal finomságainak az elkészítése. Sajnos ma már sok helyen a kalácsot, a rétest és más kelt tésztákat nem maguk a háziasszonyok készítik, hanem pékségekből, cukrászdákból vásárolják. Az ünnepek előtti sütkérezést csak az idősebb

Lapatinszki Lajosné bemutatja a hájas-tésztá készítését

Kidolgozott zsírral megkeni a tésztát

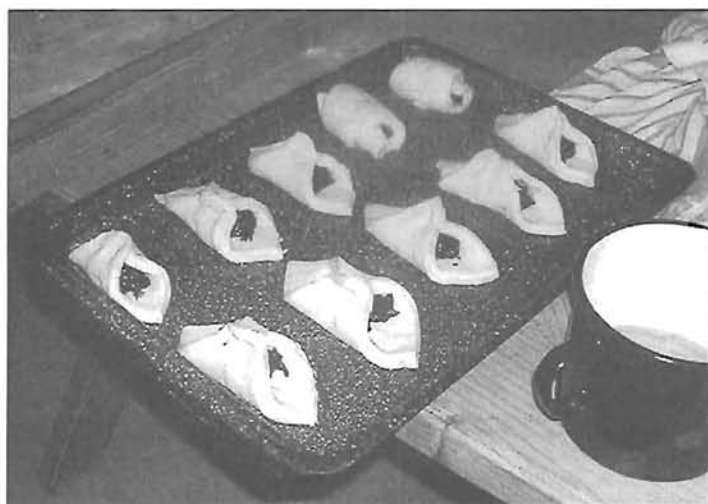
nemzedék végzi és tudja. Az anyáról lányra szálló receptek és titkok, amelyek egy-egy munkaigényesebb kelt tészta elkészítéséhez szükségesek sajnos az idős „elmenő nemzedékénél” maradnak. Az utóbbi húsz évben nem vagy csak hiányosan történt meg a nemzedékek közti szokás és tudás átadása. Néhány nehezebben elkészíthető tésztaféle – mint például a húzott rétes – már az idősebbek között is ritka. Többen már csak arra emlékeznek, hogy régen lány vagy fiatalasszony korukban a nagymamával, esetleg az édes-

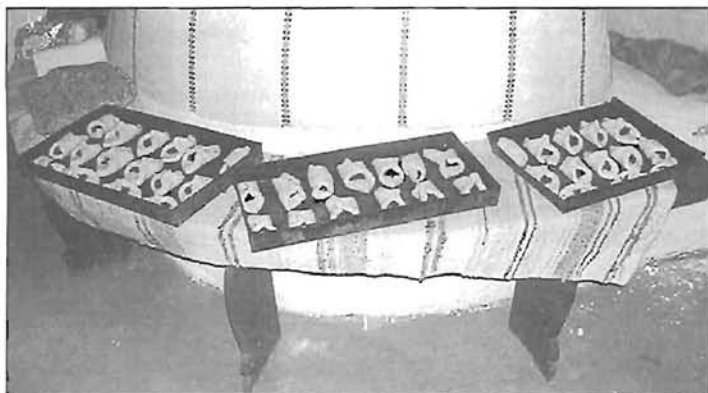
Következik a hajtogatás

Az összehajtogatott tésztát újra megkeni zsírral

A lekvárral töltött kiflik a tepsiben

A kemence körül kelnek a kiflik

A kiflik kisütése a kemencében

anyjkkal készítették ezt a finom süteményt.

A tájházban már néhány éve az ünnepi rendezvények színesítésére kemencés kelt tésztákat készítenek idős segítők. A kemencében sült kelt tészták, pedig össze nem hasonlíthatók a sütőben készütekkel. A kemencés kelt tészta készítése iránt egyre nagyobb érdeklődés tapasztalható, ezért arra gondoltunk, hogy a fiatal édesanyáknak úgynevezett tanfolyamot tartunk, melyen megismerhetik, és gyakorlatban megtanulhatják a településünkre jellemző sütemények és ételek készítését.

A 2008. évtől induló sütő bemutatóink időpontjait a januári számban már közzé tesszük. Az érdeklődők jelentkezé-

sét a tájházban vagy annak elérhetőségein tehetik meg. A programmal elsősorban a régi elfeledőbe kerülő sütemény és ételkészítési szokásokat szeretnénk átadni a fiatalabb nemzedéknek. Ezért a programok esetleges költsége is szerény lesz.

Írásunkban néhány képpel jelenítjük meg a legutóbbi sütésünket.

**Minden kedves olvasónknak kívánok
Áldott Karácsonyt és Boldog Új Évet!**

Gyoma néprajza

Rövidített Cs. Szabó István

A sertéstartás történeti, néprajzi adatai - IV. rész

Idősebb, nagy időt megért atyámfiai úgy emlékeztek, az 1970-es évek végén Gyomán is volt „szalontai fajta”. „Olyan nagy-darab, sima szőrű, inkább szálkás szőrű jószág vót. Gyomán és Endrődön nem sok gazda tartott ilyen fajtát a két háború közébe. Aki meg tartott, az Csaba, meg Kígyós környékéről hozta az utánpótlást. Krucsó Lászlónak, Biró Gyulának, meg Csaba Jánosnak vótak ilyen szalontai fajtájú disznai. Ez a szalontai nem vót olyan hizékony, mint a mangolica, de szaporulatra jobbnak mutatkozott, mert előfordult, hogy 10-12 db csikos malacot fialt. Ezek a gazdák nagyon vigyáztak arra, hogy más fajtaival ne kevereggyik. Ehhez hasonló fajta volt még a „gyűrűs mangolica”, ennek a szőre „valóságos gyűrűkbe csavarodott”. A községi apaállat istállóban szigorúan két évenként cserélték a mangalica kanokat, még a két háború között is. Legtöbbször Mezőhegyesről, Martonvásárról, meg a Hortobágy környékéről hozattak kanokat. 1945. után a szalontai kikopott Gyomáról, mer' nem találtak hozzá megfelelő tenyészállatot.” Egyik-másik gazda nagyon kedvelte Gyomán a „csengős disznót”, ez a fajta nagyon hasonlított a mangalicára, csak „ennek a színe baris vót, és a pofáján két felül csengők fityegtek, olyan búrcsengők. Ilyen csengősök ritkán előfordultak a mangalicák közt is, de azoknak a színe vadas vót vagy ordas. Visszaütöttek bizonyosan vaddisznó ősükre, mer' a hátukon vigig, a girincükön vigig serte nőtt, a színük meg vereses-fekete vót. Hármagazda Kovács Lajosnak (azír hármag, mer' ű vót városgazda, pusztagazda s maga gazdája) vótak ilyen csengős disznajai. A Keselyösön K.Szilágyi Sándornak vót szíp fekete mangalica állománya, meg másoknak is. A nyilasi tanyákon meg többeknek vót fecskehasú mangalicája. A fekete mangalica egy fialásra K.Szilágyinál igencsak leadta a 10-12 db malacot. Ezek mind olyan nagy-fülű, izmos lábú ridegfajták vótak.”

Az importált hússertésfajták megjelenése az országban a belterjes mezőgazdasági termelés kezdeteivel kapcsolódott össze. Az uradalmakban vidékünkön szórványosan megjelentek egyes fajták már az 1880-as években, de a „népies tenyésztésbe” csak az 1920-as években kezdtek beszivárogni húsfajták. 1881-ben Ponyitzky György Szarvasról kiállított az orosházi „Állat-

kiállításán” 4 db „Húsfaj sertést”. Szintén Szarvasról Schossberger Nándor „húsfajú sertéscsoportot állított ki”. Az 1920-as évektől aztán leginkább angol húsfajták kezdtek elterjedni: Yorkshire, Berkshire, Cornwall, Lincolnshire.

A helyi mangalica változatokkal megindult keresztezések eredményeképpen Békésen megjelent az 1920-as években a „kondorosi hevederes disznó”. A mar mögött széles fehér sáv volt körben a derekán, máshol fekete színű volt, angol fekete húskan s mangalica koca keresztezésből „jött ki”. A „jorksit” (yorkshire-i) is keresztezték mangalicával. Olyan „turpincsorru” mindenévő, nagy-testű, jó hizékonyágú disznók lettek. Egy fialásra leadott ilyen „jorksi” koca 14-16 db malacot. 1945. előtt Dévaványán is ismeretes vót a jorksi, berksi, s ezek keresztezései. A fehér hússertést „mangelnek” nevezték. Gyomán 1936-ban tűnt fel először a „nagy fehér hússertés Kovács Gergely ipari iskola igazgató protekcióján (értsd: állami támogatással) jutott hozzá nagy-fehér, meg berk kocákhoz. De hát nem ették a parlagi kosztot, nem is mentek semmire se, Guci retentő mίrges vót osztán”. 1945. után a „zugkanokat (nem állami kan) üldözték, hatósági rendeletre kiherültették, ahun megtanálták. Ezután osztán jött befelle a negyvenes évek vége fele a sok angol fajta karvaj (cornwall), berksi (bershire), meg a nagy-fehér. A karvaj meg a berksi ette a tengerit is, ez nagy szó vót, így mán kellett a parasztnak.” Az 1930-as évek elején „kis-testű fehér húsfajtát” tartottak Kun Gergely, Kun Antal, D(obozi). Kovács János, Lukács László, T(amás). Kocsis Imre, Siket V(atai). Kovács Lajos, 1947-ben Munkácsi Mihály hozatott német nagy-fehér hússertéseket, de „Gyomán semmi

se lett belőle”. Az 1930-as években vált konszolidált államilag elismert fajtává – lassan-lassan – az ún. magyar nagy-fehér hússertés. Előállítására keresztezések hosszú folyamata volt. Külföldről behozott fehér húsfajták – angol, német – keresztezéséből állították elő neves sertésnemesítőink. A gyomaiak tenyésztési eljárásairól régi iratokból értesülhetünk. Korcsoportonkénti elnevezések: „kocza-disznó nyájon, egy Hízó disznó, két malacz egy disznó, egy Disznó hat kis malaczczal, Harmadfű sertések, Tavalyi sertések, Herélt Sertés, ... A „nyájon”, a tavasztól-őszig kint lévő állomány, „Harmadfű”, harmadik éves, harmadszor hajtják ki tavaszi fűre. 1852. szeptemberében hirdetik, hogy a „kocza herélok” Éva Pálnál vannak megszállva, „azkiknek szükségük van rájuk, sertéseik kiherültetése végett, mondott hejjen megtanájja őket”. Másképpen „miskároló tótoknak” is nevezték őket, mert többen összeállva jöttek Felvidékről (a mai Szlovákia). A pároztatás „rühétis, rühettetés”. Egy éves koráig mindennemű szaporulatnak „magló” a neve, ha egy éves kora után befogták hízónak, utána „hízó”. A „herélist 3-4 hónapos, a miskárolást fél éves korban végezték”.

Cs. Szabó István

Tisztelt Olvasóink!

Szerkesztésünkbe hiba csúszott. A sertéstartás történeti, néprajzi adatai c. sorozatunk V. része felcserélődött a IV. résszel, az V. előbb jelent meg. Most közöljük a IV. részt. Ezért ne csodálkozzanak, ha a következő számban a VI. rész következik majd. Mivel eléggé önálló egységet alkot egy-egy rész, reméljük, nem lesz zavaró. Szíves elnézést kérünk kedves olvasóinktól.

BICYCLE-TECHNIKA

Elektromos KERÉKPÁROK, KISGÉPEK, KERÉKESSZÉKEK javítása; beépíthető alkatrészekkel

Hazai fejlesztésű elektromos háromkerekűek építése

Tel.: 06302690088
snimre@freemail.hu
http://bicycletechnika.atw.hu

Újra indult a gyomai galambfajta (MAGYAR AUTOSEX TYÚKGALAMB) tenyésztése A Magyar Autosex Tyúkgalamb Fajtaclub életéből

A Magyar Autosex Tyúkgalamb fajtát Forgács József galambász tenyésztette ki 1965-1975 között Gyomán. Több galambfajta előnyös tulajdonságainak keresztezéséből, kifejezetten a húshasznosítás volt a cél. Sajnos az évek során készült feljegyzései elvesztek, vagy megsemmisültek, ráadásul elég kevés egyed maradt az állományból. Ennek ellenére egy maréknyi helybéli galambással úgy gondoltuk, nem szabad hagyni, hogy a sok év munkájával létrejött fajta, csak úgy eltűnjön. Épp ezért a még fellelhető egyedeket begyűjtve hozzákezdünk a tenyésztéshez, majd 2006 januárjában létrehoztuk a fajtaclubot. Első célunk egyike a galamb egységesítése, és elfogadtatása volt. Majd kiállításokon vettünk részt a Magyar Galamb- és Kisállat-tenyésztők berkein belül, igen szép eredményekkel. Először az idén sikerült elérnünk, hiszen egyre többen érdeklődnek egyesületünkkel, és taglétszámunk is gyarapszik, 2006. év augusztusában pedig első önálló kiállításunkat is megtarthattuk egy gyönyörű helyen, a gyomaendrődi Tájházban. Ezzel sikerült családi hangulatúvá tenni az eseményt. Maga az épület és a gyönyörűen rendezett udvar, ahol a felállított ketrecekben tekinthették meg a látogatóink a galambokat, ideális helyszín egy helyi kitenyésztésű fajtának. Épp ezért gondoltuk úgy, hogy hagyományt teremtve 2007. szeptember 29-én újra ezen a helyszínen tartottunk egy fiatal egyedekből álló bemutatót. A 48 egyedből a legszebb fiatal tojó: Molnár Imre tenyészetéből került ki, míg a legszebb fiatal hím: Kis Mihály hozta a

Molnár Imre a győztes tojógalambbal

kiállításra. A négy egyed bemutatására meghirdetett tenyésztői versenyt: Molnár Imre, a kollektívából magasan kiemelkedő galambjával nyerte. A bemutatót a tájház kemencéjében főtt és sült disznótoros elfogyasztása tette emlékezetessé. Reméljük jövőre ugyanitt, ugyanekkor találkozhatunk a szép galambokkal.

Egy kis ismertető a fajtáról: Az autosex annyit jelent: a galambon már kikeléskor láthatóak ivari jellegei, azaz már ekkor megállapítható, hogy tojó, avagy hím.

E fajtára jellemző a hajótestforma, a jól izmolt, emelten hordott mell. A galamb farktartása is emelt, a fej tojásdad alakú, és az ivarjelleg jól tükrözi. A szem a tojóknál a tollazat színéhez igazodik, a hímeké gyöngyszínű. A nyak középhosszú, a vállaknál széles, a lábak középhosszúak, tollmentesek. A tollazat színe a hímeknél mindig fehér, a nyaki részen, esetleg a test más táján is több-kevesebb spriceltséggel bírhat, ami több színből is állhat. A tojók színe az alapszínek mosott, fakult változata lehet. A kifejlett hímek súlya 90-115 dkg, a tojóké 80-95 dkg, magasságuk 30-35 cm, hosszuk 28-30 cm.

*Dobák Krisztián
klubtag*

Felső kép: Kis Mihály a győztes hímgalambbal
Alsó kép: a gyomaendrődi fajta Klub tagjai

Galambkiállítás a tájházban

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

Chirmiciu András:

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.”

Kós Károly, 1925.

Korszakváltás

Vasárnaptól új időszámítás kezdődik a romániai magyar politikában: lezárul a konkurencia-mentesség korszaka, s a magyarságra való hivatkozás ideje is a végéhez közeledik.

Az új helyzet előjelei már a tavasz folyamán körvonalazódtak, Tökés László független jelöltként indulásával, illetve az RMDSZ politikájának saját szavazótábora általi, népszavazásnál tapasztalt

megkérdőjelezésével. Az igazi korszakhatárt a vasárnapi európai parlamenti választás és a népszavazás jelenti.

Amennyiben Tökés püspök és az RMDSZ-jelöltek közül csupán az egyik fél jut be az európai parlamentbe, a vesztesnek gyökere sen át kell gondolnia további politikáját, miközben a győztes tömb határozza meg az esetleges további együttműködés szabályait. Ha senki se jut be, mindkét részről elkerülhetetlenek az érdemleges engedmények, mivel a megegyezés immár égetően sürgőssé válik. Viszont ha mindkét fél bejut az Európai Parlamentbe, a megerősödött két tömb egyre hevesebb egymással szembeni politizálására lehet számítani. Noha itt-ott mindkét fél szétfeszítette a kölcsönös megnevezési paktum határait, lényeges támadás nem történt, vagyis nem került számottevő új akadály a megegyezés útjába.

Az egyéni választási rendszer is új alapokra helyezi az erdélyi magyar politizálást, bármelyik változat jutna érvényre. A Pro Democratia változata beszűkíti a magyarságra hivatkozás lehetőségét, a Basescué pedig alapjaiban kérdőjelezi meg. Akárcsak az iskolák esetén, nem elég a magyarságra hivatkozni, hanem meg kell győzni a szülőket, hogy érdemes oda íratni gyermekeiket. Az egyéni választási rendszer ugyanis – különösképpen az államfő változata – (elvileg) azt is eredményezheti, hogy például egy bánági szórványmagyarságú választási körzet magyar képviselőt küld a parlamentbe, miközben egy szintizsita magyar székellyöldi körzet román képviselőt választ.

A magyar-magyar konkurencia, illetve az egyéni választási rendszer máris siratóasszony-kórust eredményezett. Korai azonban temetni az erdélyi magyarság politikai képviselőit! Hogy nyertesek leszünk-e vagy vesztesek, attól függ, politikusainknak, társadalmunknak, mindnyájunknak mennyire sikerül alkalmazkodni az új korszak kihívásaihoz.

forrás: www.nyugatiujelen.com

Teadélután Hunyán

A Szent László karitászcsoport november második szombatján 10-én rendezte meg hagyományos teadélutánját, melyet jótékonyági célra fordítottunk. Előtte lelkes tagjaink és segítőkink tombolát árulnak, és gyűjtik a ki-sorsolt tombolatárgyakat, süteményt sütnek, hogy vendégeinket megkínálhassuk.

Két órára lett hirdetve a kezdési időpont, amely időpontig meg is érkeztek a résztvevők.

A gyerekek nagyon várták a tombola sorsolását, hisz mindenki vett többfélét is.

A fődj egy szép „Márton napi” liba volt, melyet ismét egyik karitászcsoportunk Hornok

Nándorné ajánlott fel. A sok tombolát mire ki sorsolták, este lett, és mise kezdetére véget is ért a rendezvény. Felnőttek és gyerekek egyaránt jól érezték magukat. Ezúton mondunk köszönetet minden segítőknek, támogatóinknak, akik hozzájárultak a jótékonyági teadélután megrendezéséhez.

A bevételből a gyerekeket ajándékozzuk meg Mikulás ünnepség keretében, valamint a karácsonyi „Segítsünk a rászoruló gyerekeknek” felhíváshoz is csatlakozunk.

Hanyecz Vencelné

Hároméves az OMart Könyvesbolt és Kulturális Műhely

2004. szeptember 16-án új kulturális központot indított városunkban egy pedagógus házaspár, Oláh Gizella és Molnár Albert. Azóta három év telt el, és az OMart Könyvesbolt és Kulturális Műhely egyre több hívet szerzett magának sokszínű, közvetlen hangulatú rendezvényeivel.

2004. november 19-én **Balogh Tamás** mutatkozott be második önálló kötetével, a **Nemlétező dolgokkal**. Ezzel egyidőben a **Legkedvesebb mesehősöm** gyermekrajzpályázat képeit nézegethették a vendégek.

2005 januárjában **Molnár István Tamás** Gyomaendrődön készített bravúros **természetfotóiból** nyílt kiállítás. Április 11-én, a költészet napján a **Zabhegyezők** együttes megzenésített versekből adott ünnepi műsort. Ezen a nyáron dévaványai és gyomai amatőrök gobelin képeiben gyönyörködhetek a látogatók. A bolt egyéves születésnapján szeptember 16-án **skóciai élménybeszámolót** tartott két helybeli pedagógus, Veres Antalné és Hüse Julianna. Ősszel Veres Antalné **kalocsai hímzései** díszítették az üzlet falait. Év végén a gyermekeknek meghirdetett **vers és prózaíró verseny** győztesét, Harmati Dánielt köszöntöttük.

2006. február 3-án egy felejthetetlenül szép estén **Szilágyi Ferenc Honvágy** verseskötetét, valamint **Sinka Beáta biokollázsait** ismerhette meg a népes közönség. A költészet napján **B. Molnár Zsuzsa** saját verseivel illusztrált **önarcképeiből** rendezett kiállítás és a **Tűzmenedék együttes** műsora fogadta a művészet-kedvelőket. Június 30-án a könyvhét alkalmából **Gondolatok a könyvről** címmel olyan emberek mondták el könyves élményeiket, akiknek mindennapi munkájuk a könyvhöz kapcsolódik: dr. Szilágyi Ferenc nyelvész, költő, irodalomtörténész, Balogh Tamás

irodalomtörténész, író, Szilágyiné Németh Eszter könyvtáros, dr. Füzesné Hudák Julianna muzeológus, Kovács Károly nyomdász, papírmerítő, Oláh Gizella pedagógus, könyvesbolti eladó. Augusztus 3-án **Vermes Éva** a valamikori Családi Lap főszerkesztője mutatkozott be a gyomaendrődieknek **A fecskék délre szállnak** regényével. Az OMart kétéves születésnapján **Rávainé Farkas Éva festményeiből** nyílt tárlat, valamint **Mácz István** gyomai születésű **Szent Adalbert-díjas katolikus íróval** beszélgetett Polányi Éva. December 3-án **József Attila halálának 69. évfordulójára** a Tűzmenedék együttes, Cserenyecz Éva és Polányi Éva meghitt műsorával emlékezünk. A Télapót és a karácsonyi vásárlókat a **Tél szépségeiről** rajzolt gyermekmunkák fogadták.

2007. január 27-én **Uhrin Pál népi festő** mívész színesceruza képeiből nyílt kiállítás. A festővel Szonda István néprajkutató beszélgetett. Közreműködött Kis Imre citerán és Molnár Albert tekerőlanton. Március 16-án ismét **Balogh Tamás** volt a vendégünk, ezúttal első önálló tanulmánykötetét, az **Álmodozók irkafikáját** ismerhette meg a közönség. Beszélgető partnere Kiss László, a Bárka egyik szerkesztője volt. **Április 11-én** a város iskoláiból meghívott gyermekek egy **játékos irodalmi délutánon** idézték meg a költészetet, az irodalmat, majd a Tűzmenedék együttes néhány megzenésített verssel köszöntötte az egybegyűlteket. Tavasszal Polányi László, fiatal helyi alkotó festményei előtt időzhetnek el a bolt vásárlói. Június 29-én a **Nyárköszöntő hangversenyen** sokszínű műsor várta a közönséget: folk-rockot játszott az Újhold

zenekar, komolyzenét a Zenebarátok kamarakórusa, valamint Kuttnerberg Anikó brácsán és Gecseiné Sárhegyi Nóra zongorán, megzenésített verseket a Tűzmenedék együttes. Közreműködött Turner Mariann versmondó. Nyár közepétől **Balogné Takács Katalin** mezőberényi alkotó **kézimunkái** vonzották az érdeklődőket az üzletbe.

Immár elérkeztünk az OMart Könyvesbolt és Kulturális Műhely harmadik születésnapjához, melyet 2007. október 26-án pénteken 18 órától tartottak. Ez alkalommal az endrői születésű **Gergely Ágnes** Kossuth-díjas költőnő volt a díszvendég. Az estet Szilágyiné Németh Eszter koordinálta, a verseket előadta Oláh Gizella és Polányi Éva. Ettől a naptól látható a műhelyben a Kovásznai nővérek, Klára és Nóra rajzaiból és festményeiből összeállított kiállítás. A két fiatal tehetség munkáit karácsonyig lehet megtekinteni.

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Ákom-bákom Mikulásom

Ákom-bákom Mikulásom,
te légy most a párom!

Segítek én osztogatni,
gyerekeknek csokit adni.

Jó gyermek van most csak itt,
énekelünk neked kicsit.

Mikulásunk várunk rád,
piros bársony a ruhád.

Puttyod már tele van,
harang szólal bimm-bamm

Beléphetsz a szobába,
hétmérföldes csizmádban.

Szereteted látható,
a szemünkben lángoló.

Mindenkinek adsz valamit,
figyeljünk hát csitt csitt csitt.

Tél apó

Tél apó ismert figura
nem öreg ő, csak aprócska.

Fagyaszt és hűt eleget,
irigylő a meleget.

Nem ő ajándékoz titeket
ne tévedjetez gyerekek.

Ő a jeget csinálja,
ezen csúszik korcsolyája.

A hóért is ő a felelős,
téli ő nem lehet kimenős.

Havat, jeget, deret,
szelet, zúzmarát és egyebet
mesterien ötvözi,
még a hópelyheket is keveri.

Elhozza Őt „nov”ember
vendégül látja, „dec”ember,
januárban kifizetik,
februárban elkergetik,
innen már csak ténfereg,
és egy jó búvóhelyet keres.

Volt itt néhány cumi-gumi,
cetli -fecni,
félpárizsokni,
korsó-borsó,
fafa - faláb,
hajó-manó,
félszemű Jack
és még sorolhatnám reggelig,
de a törött játékokkal a doboz még ma,
biztosan megtelik.

Versek: Ujházi Aranka

Mikulásom

Szent Miklós az én barátom,
jó szívvel neked is ajánlom.

Mindenkinek nyújtja kezét,
téli-nyári osztja szeretetét.

Erős kislegénynek született,
felnőtként Múra püspöke lett.

Minden szenvedőn segített,
mindig ott volt, ahol kellett.

Hajósokat megmentette,
a vihart elcsendesítette.

Máskor kisgyermeket mentett,
mikor az forró vízbe esett.

Megóvta a három lányt,
adott nekik hozományt.

Álom szárnyán is segített,
hogy a Császár ne bántsa a népet.

Éhezéstől mentette meg városát,
angyalokkal küldetett gabonát.

Gyermekeket mindig szerette
fontos volt mindegyik élete.

Ma is figyel mindenre,
szent ő, Isten embere.

Itt van köztünk télen-nyáron,
mindenütt a nagy világon.

Szent Miklós ő felnőtteknek,
Mikulás a gyerekeknek.

Ajándékoz egész évben,
de főleg decemberben.

Ha kérésed bölcs és tiszta,
Mikulás biztosan meg is hozza.

DOMOKOS LÁSZLÓ ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

BÉKÉS MEGYE KÉPVISELŐ- TESTÜLETÉNEK ELNÖKE

5601 Békéscsaba, Derkovits sor, Pf.: 118
Telefon: 66/441-156, Telefax: 66/441-609

Sajtóközlemény

Békés és Bihar megye kapcsolata az 1990-as évek elejére vezethető vissza. 1991-ben aláírásra került az együttműködési megállapodás. Az elmúlt időszakra a kapcsolatok protokolláris fenntartása volt jellemző és az elmúlt 10 év DKMT tagság időszaka sem hozott jelentős változást. Erdemi változást hozott, Románia csatlakozása az Európai Unióhoz, valamint az új, 2007-2013-as időszakban megnyíló Európai Unió fejlesztési lehetőségei kihasználásának eszköze a megújult Vegyes Bizottság megalakulása. A 2007-től induló új típusú területi együttműködés a korábbinál sokkal nagyobb hangsúlyt fektet a szorosabb és intenzívebb partnerségi kapcsolatokra a konkrét fejlesztési programok kidolgozására. A fentiekhez igazodva Békés Megye Képviselő-testülete valamint Bihar Megye Tanácsa 2007. szeptember 7-én Békéscsabán aláírta a megújított

Együttműködési megállapodást. Megalakult a Békés-Bihar Vegyes Bizottság a további fejlesztési projektek kezdeményezésére, egyeztetésére. A békési társelnöknek Tóth Imrét, a bihari társelnöknek Sarkózi Alexandru-t választották meg.

Igazodva az Együttműködési megállapodásban megfogalmazott és elfogadott együttműködési területekhez a következő Albizottságok alakultak meg: Terület- és Infrastruktúra fejlesztési-, Humán fejlesztési -, Környezetvédelmi.

Az albizottságok elsősorban konkrét, projektszintű együttműködések kialakítását segíthetik elő, saját szakterületükön és a személyes kapcsolatok megerősítését.

Az elmúlt hetekben a 2007-2013-as időszakra vonatkozó Magyarország-Románia Területi Együttműködési Operatív Program előkészítéséhez igazodva ún. stratégiai projektjavaslatok megfogalmazása és részbeni kidolgozása zajlott. Ezek olyan projektek, amelyek a program pénzügyi forrásainak a terhére valósulhatnak meg, ún. közös projektek formájában, pályázati úton. A Vegyes Bizottság elfogadott továbbdolgozásra, előkészítésre 7 kisebb határmenti programhoz illeszkedő fejlesztést és ajánlott 3 nagyobb, a két ország szintjén fejlesztendő területet mintegy 30 Mrd Ft-os keretösszeggel.

Domokos László

1. sz. melléklet - Összefoglaló a 2007-2013. évi Magyarország-Románia Területi Együttműködési OP keretéből finanszírozandó stratégiai projektkezdemenyvezésekről a Békés-Bihar határszakaszon

Projekt címe	Vezető partner	Projekt tartalma	Projekt költsége (millió euro)	Partner	Szakmai albizottság
Határon átnyúló gazdasági, társadalmi kapcsolatok fejlesztése a Mezögyán-Ujszalonta összekötő közút illetve az Országhatár-Nagyszalonta összekötő kerékpárút megépítésével	Sarkad és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás	Új közút kiépítése Mezögyán és Ujszalonta között 5,8 km hosszban (ezzel lehetővé téve a Kötegyáni határátkelő gyorsabb megközelítését a térségben), emellett a Nagyszalontát a határral összekötő 13 km-es kerékpárút kiépítése, ami a határon átnyúló kerékpáros közlekedés, turizmus feltételrendszerét javítja, azzal, hogy levezeti a kerékpáros forgalmat a nagy forgalmú útról.	3,5	Nagyszalonta Város Önkormányzata	Terület- és Infrastruktúra fejlesztési Albizottság
Körösnagyharsány-országhatár-Körösgyéres közötti közúti kapcsolat kialakítása	Körösnagyharsány Község Önkormányzata	Magyar oldalon az elkészült tervek alapján a kivitelezés (2,6 km), román oldalon a tervek elkészítése és a kivitelezés megvalósítása (2,3 km).	1,9	Körösgyéres Község Önkormányzata; Biharugra Község Önkormányzata	Terület- és Infrastruktúra fejlesztési Albizottság
Nagyvárad-Körösnagyharsány-Véscző vasútvonal fejlesztése	Bihar Megyei Tanács	A vasúti kapcsolat lehetőségének helyreállítása ütemezve, első ütemben a szükséges tervezési munkák elvégzésével, ezt követően a kivitelezés (elsősorban hiányzó szakaszok – román oldalon 3 km, magyar oldalon 2,5 km) megvalósításával.	4,5	Békés Megyei Önkormányzat	Terület- és Infrastruktúra fejlesztési Albizottság
Határtérségi inkubáció I. ütem	Sarkad és Környéke Többcélú Kistérségi Társulás	Határmenti inkubátorház-hálózat kialakítása a közös vállalkozásfejlesztés céljaival, tapasztalatok kölcsönös felhasználásával. Helyszínek I. ütemben: Sarkad és Nagyszalonta	2,5	Nagyszalontai kistérség	Terület- és Infrastruktúra fejlesztési Albizottság
Békés-Bihar közös és csere színházi előadások a megye településein.	Békés Megyei Jókai Színház	Közös kulturális együttműködés, mely a két megye színháza között jön létre. A program folyamán a két megye területén lévő településeken közös, illetve csere produkciók kerülnek bemutatásra az iskolák bevonásával beavatkozó színház jelleggel is.	0,2	Nagyvárad Állami Színház Szigligeti Társulata	Humán fejlesztési, Kulturális és Egészségügyi Albizottság
Az egészséges életmód kialakítását segítő szabadidős sporttevékenységek szélesítése Bihar és Békés megye együttműködésével.	Békés Megyei Könyvtár és Humán Információs Központ	Bihar és Békés megye lakosai, sport és civil szervezetei számára közösen szervezett szabadidős és sporttevékenységek megvalósítása. Olyan, közösen szervezett és lebonyolított sportrendezvények megvalósítása, amely az együttes testmozgás mellett lehetőséget ad egymás hagyományainak és kultúrájának a megismerésére is.	0,2	Bihar megyei sport-, civil szervezetek, intézmények.	Humán fejlesztési, Kulturális és Egészségügyi Albizottság
Kapocs a "Bárka" és a "Várad" között	Békés Megyei Könyvtár és Humán Információs Központ	Közös folyóirat és könyvbemutató esték szervezése. Közös két nyelvű antológia kiadása békési és bihari írók szereplésével. Kapcsolatfelvétel, további együttműködési lehetőségek más irodalmi folyóiraikkal.	0,2	"Várad" irodalmi, művészeti, társadalmi és tudományos folyóirat.	Humán fejlesztési, Kulturális és Egészségügyi Albizottság

2. sz. melléklet - Projektjavaslatok a 2007. novemberi Román-Magyar Együttes Kormányülésre

Projekt megnevezése	Költsége Euroban	Partnerek	Prioritás megnevezése	Szakmai albizottság
"Körös-vidéki hidrehabilitációs program" Az összekötő utakon a közúti közlekedést korlátozó elavult folyami hidak (8-8 hid) helyreállítása a határ mindkét oldalán	62.500.000	Magyar Közút Kht., Békés Megyei Önkormányzat, Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Tanács, Arad Megyei Tanács	Közlekedés, szállítás	Terület- és Infrastruktúra fejlesztési Albizottság
"A síkság és a hegyvidék összekapcsolása – Térségi turisztikai program" Turisztikai szolgáltatások kapacitásának bővítése, a vonzerőket összekötő közlekedési útvonalak (közutak, kerékpárutak, víziutak, gyalogos- és lovas túraútvonalak) fejlesztése, közös marketing tevékenység, a jelenleg külön álló turisztikai események és vonzerők tartalmi összekapcsolása	31.500.000	Arad Megyei Tanács, Bihar Megyei Tanács, Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat, Békés Megyei Önkormányzat, Magyar Közút Kht.	Gazdaságfejlesztés	Környezetvédelem, Sport és Turizmus Albizottság
"Bihar projekt – Körös vízgyűjtő fejlesztés I. ütem" A határtérség, mint egységes természetföldrajzi-gazdasági alakzat vizsgáldokozási rendszereinek a természet diktálta feltételeknek és az EU Víz Keretirányelvnek megfelelő helyreállítása a határ mindkét oldalán (ökológiai vízpótlás, tájrehabilitáció, vízerő-hasznosítás)	20.300.000	Békés Megyei Önkormányzat, Bihar Megyei Tanács, Arad Megyei Tanács, Körös-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Administrația Națională Română de Protecție a Apelor Crisuri, Administrația Națională a Imbunătățirilor Funciare ra Sucursala Someș Cris	Környezetvédelem, térségi vízgazdálkodás	Környezetvédelem, Sport és Turizmus Albizottság

Irodalmi oldal

Gergely Ágnes-est az OMart könyvesboltban

Néhány éve kaptam Gergely Ágnes-től az Ír áldást és annak fordítását... szeretettel őrzöm, ahogyan könyveit, verseit, regényeit... őrzöm találkozásaink melegét, hangsúlyait, csöndjeit, metszően pontos meglátásait, távolból is érezhető támogató-figyelő szeretetét... mely nem csak nekem, a jelenleg itt élőnek, hanem alapvetően és elthetetlenül a szülőföldnek szól... Endrődnek... a gyerekkornak, a napsárga színű háznak, a családi gyökereknek, Margitnak, az innen vitt, itt kapott tartásnak, színeknek és hangulatoknak, a zárt

ének, a Körösnek... Ezek megtartó erejét, jelenlétét folyamatosan meg is vallja interjúkban, riportokban, előszóban és írásban.

Októberben ismét hazavártuk Gergely Ágnes-t. Most az OMart könyvesbolt adott helyet író és közönség találkozásának. A könyvesbolt, ami szellemi műhely is egyben, s aminek vezetői, Molnár Albert és Oláh Gizella hisznek abban, hogy az értékeket őrizni és átadni a legfontosabb feladatok egyike. Még a mai világban is... S ezt vallják, valljuk valamennyien, akik ott voltunk, szerveztünk, előadtunk, akik azért tevékenykedtünk, hogy megteremtődjön, létrejöjjön az az „együttáramlás”, amelybe nemcsak bekapcsolódik író, műsorvezető, előadó, zenész, közönség, hanem ebben fel is oldódik. Így megfigyelhetők titkok, megvilágosodnak helyzetek, megfényszerednek szavak, mondatok... rálátni összefüggésekre, mulandóra és örökre, térre és időre, múltira és jelenre... s talán sikerül az illanót, a mostot kitágítani, valódi jelenléttel megtölteni, emlékezetessé tenni.

A köszöntő után a műsorvezető-barát, Dr. Szilágyi Ferencné Németh Eszter néhány életrajzi adattal vezette be azt a beszélgetést, amelynek kötetlensége, oldottsága végig megmaradt.

Az est rendező elve szerint a versek elhangzása előtt a költőtől értékes-érdekes információkat, „adalékokat” kaphattunk, melyek segítették a felhangzó művek teljesebb befogadását, megértését. Az egyszeri Kovács, Találka, Kései fürdőzés – az életre szóló szerelem emlékeit idézték, majd sorban váltak ki az időből életének fontos „szereplői”, rajzolódta ki Asztalos Erzsébet (dédanya), az Édesapa, Édesanya, Margit képe... hiánya... s a versek háttérében felvillantak történelmi korok, katalizmak, a második nagy háború, '56, a hatvanas évek levegőtlenessége... Hiszen a választott versek elsősorban a kötődésekről, a világban járva mindig biztos pontot jelentő családról, a létezéshez szükséges emberi kapcsolatokról szólnak... Elsősorban...

„Szolgálatban vagy”-hangzik el a Látomás című versben, másutt pedig „Anyád nyelvét bízták rád a századok, / és szent e nyelv, járványban se mocskold” /... Igen, a költő szolgálata, hűsége: ősohöz,

hazához, nyelvhez egyfajta magatartást, morális magatartást jelöl. Megpróbáltatások között, „megverten is”, hűnek lenni és szolgálni / „hiszen torkot egyet adott az Isten / s ég- föld között egyetlen hátgerincet / és vállat kettőt adott. Végképp kettőt. Viseld.” /

Külön erre az alkalomra zenésítette meg a Tűzmenedék együttes Gergely Ágnes két versét (Keserű gyökerű, Ír fohász 1916-ból). Zárasként a költő tolmácsolásában hallhattuk legújabb versét, így a gyomai találkozó egy ősbemutató színhelye is lehetett. A jelenlévőknek ajándékkal kedveskedtek a szervezők (Kovácsné Nagy Katalin és férje munkája), hiszen merített papírra nyomtatott Gergely Ágnes-verseket vihettek haza... természetesen, aki akarta dedikálhatta azt.

A költőnő endrődi-gyomai útjára elkísérte Honti Mária irodalomtörténész, kritikus, aki közeli barátja, műveinek szakértője, egy készülő Gergely Ágnes-életrajz írója is. (2007 őszén jelent meg a Parnasszus című költészeti folyóiratban Honti Mária írása egy készülő tanulmányból.)

Legnagyobb ajándék az, ha egy- egy író- olvasó találkozó után magától a meghívottól, s természetesen a közönségtől kapunk pozitív visszajelzéseket.

Gergely Ágnes ezt írta a könyvesbolt emlékkönyvébe: „Minden írásnál jobban esik, ha tiszta szemekbe nézhet az ember. Ilyen volt ez a mai irodalmi est. Köszönöm.”

És persze a közönség figyelme, „együttlélegzése” a történetekkel, amiről Honti Mária így írt:

„Mindig meleg, szeretet-és tiszteletteljes érzésekkel fogok viselkedni erre az alkalomra. Nemcsak az érdeklődő sokaságra, a műsor gazdagságára, hanem a figyelem különleges minőségű csendjére is, amelyben a jelenlévők a nekem is oly kedves költő életműve felé fordultak.”

Szintén az egyik jelenlévő írta, a közönség soraiból: „Sokkal tisztább lélekkel távozom erről az estéről, mint mikor idejöttem. Köszönöm.”

Dr. Szilágyi Ferencné Eszter néni a lent olvasható Ír áldással búcsúzott.

Most én is- sokak nevében- írhatom és kívánhatom, hogy a legközelebbi viszontlátásig „tenyerén hordja az Isten” kedves vendégeinket, adjon alkotó kedvet, egészséget és az itthonihoz hasonló örömteli találkozásokat.

Polányi Éva

An Irish Blessing

May the road rise to meet you.
May the wind be always
at your back.
May the sun shine warm
upon your face,
the rain fall soft
upon your fields
and, until we meet again,
may God hold you
in the palm of His hand.

MINDEN ÖSVÉNY FELÉD INTSEN,
A SZÉL CSAK HÁTON LEGYINTSEN,
A NAP ARCON MELEGÍTSEN,
FRISS ESŐ FÖLDEDERE ESEN,
ÉS AMÍG NEM LÁTUNK ÚJRA,
TENYERÉN HORDJON AZ ISTEN.

Izès Izek

December

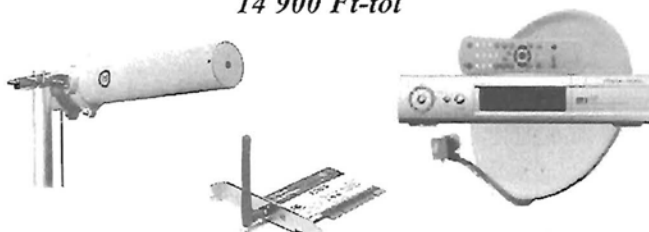
Sült kelbimbó

A kelbimbót sós vízben puhára főzzük. Közben szalonnát pirítunk, a tepertőt kiszedjük a zsírából. A megfőtt kelbimbókat tűzálló tálba tesszük, megöntözzük a zsírral. A töpörtyűt elkeverjük egy doboz tejjel és ráöntjük a kelbimbóra. Sütőben a tetejét pirosra sütjük. Párolt rizsszel tálaljuk.

Seidl Ambrus

MŰHOLDAS, FÖLDI ÉS WiFi antennák

Digitális műholdvevő már
14 900 Ft-tól

UPC Direct
NÉZZÜK A MINŐSÉGET

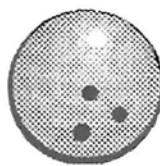
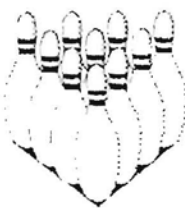
Széles választékkal és kedvező árakkal
várjuk az érdeklődőket.

Telemax Távközléstechnika
Békéscsaba Gyóni G u. 6. Tel.: 66/442-755

HIRDESSZEN ÖN IS LAPUNKBAN!

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.800-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz

Tornádó elektromos kerékpárok

Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,

Csővek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,

Háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44.

Tel.: (66) 386-909

**Hitelreható! Minden kerékpárhoz
értékes ajándékot adunk!**

Műanyag ajtók, ablakok, téli kertek

Németh Nyílászárógyártó
és Forgalmazó Kft.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

THERMIX
Építőipari Kft.

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
(T/F: 66/386-614, 386-226)

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interpan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés
- Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydarú, acélzsálya, keretes állvány, útpanel...)

SONDER

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft

Cipőtalphéles gyártás

Kéreg forgalmazás

Üzem: 5502 Gyomaendrőd Fő út 81/1

T/Fax: 06-66 386-037

Mobil: 06 20 451 1944

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még.
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Gulács Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

FÜLÖP VINCÉNÉ UHRIN ELLA, aki Endrődön élt, november 10-én 81 évesen hosszú betegség után elhunyt. Gyászolja: a családja

GIRICZ LÁSZLÓ, aki Endrődön élt, november 3-án hosszú betegség után elhunyt. Gyászolja a családja

GONDA FERENC, volt gyomai lakos, szeptember 11-én 53 évesen hosszú betegség után elhunyt. Gyászolja: családja

HANYECZ SÁNDORNÉ GYURICZA GI-

ZELLA, aki korábban Endrődön, most Gyomán élt, 84 éves korában rövid súlyos betegség után elhunyt. Gyászolja: a családja

HORNOK LÁSZLÓNÉ TÍMÁR ESZTER, volt hunyai lakos, november 12-én 86 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja: leánya, veje, unokái, dédunokái és a rokonság

NÉMETH LUKÁCSNÉ POLÁNYI MÁRIA gyomai, korábban endrődi lakos, október 11-én 96 évesen hosszú betegség után elhunyt. Gyászolja: lányai és drága unokái, dédunokái

OLÁH ISTVÁN, aki Endrődön élt, november 6-án 70 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolja: családja

PÓLYA TIVADAR, aki Gyomán élt, október 30-án 51 évesen rövid súlyos betegség után elhunyt. Gyászolja: felesége, családja, a rokonság, barátok, ismerősök

SIMÁNYI MIKLÓSNÉ UGRIN MÁRIA, aki Endrődről származott, és Győrben élt, 2007. június 7-én az Égi Hazába költözött. Győrben temették, a Szent Imre templom urnakerjében. Gyászolja: férje, lánya és a család.

UHRIN JÁNOSNÉ MAJOROS ERZSÉBET, aki Endrődön a Tamási u. 45. szám alatt lakott, súlyos betegség után 79 évesen elhunyt. Gyászolja: férje, lánya, unokái

UHRIN ZOLTÁN, aki Endrődön élt, november 16-án 59 éves korában rövid betegség után elhunyt. Gyászolja: a családja

VASZKÓ GYÖRGYNÉ OLÁH ILONA, aki Endrődön élt, november 2-án 80 éves korában hosszan tartó betegség után elhunyt. Gyászolja: családja

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik PÓLYA TIVADAR gyászszertartásán részt vettek, osztoztak fájdalomunkban. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik szeretett édesanyánk, HANYECZ SÁNDORNÉ GYURICZA GIZELLA temetésén részt vettek, és családunk fájdalmát enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi Katolikus Központi Temetőben kriptasírhelyeket lehet vásárolni. További információ a plébánián hivatalos időben személyesen, vagy a 66/283-940-es telefonszámon.

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatjuk adományok felajánlásával:

Készpénzbefizetés az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálozási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

Fényképalbum

GYOMA 1938. REF. EGYHÁZ PRESBITÉRIUMA

Felső sor jobbról negyedik: Papp
Zsigmond

Középső sor balról: Dombi Béla lp., Tiba
Imre lp., Répás Pál elnök lp., Palotás
László hitoktató lp.

Ülő sor jobbról második: id. Szabó
József községi főbíró

GAZDAKALENDÁRIUM

Információ gazdálkodóknak

Gazdahírek

Aktuális rendeletek, közlemények:

A 106/2007. (IX.24.) FVM rendelet, valamint a 74/2007-es MVH közlemény melyek a **történelmi bázisjogosultságról** szólnak.

Az MVH 74/2007. közleménye szerint a **2007. január 1. és 2007. október 2. között** mozgott (adásvétel, bérlet) területekre vonatkozóan kellett ezen közlemény **K9000-es formanyomtatványát** beadni 2007. október 31-ig. A **2007. október 2. után**, a fentiekben meghatározott területeket érintő mozgást, 15 napos bejelentési határidővel kell bejelenteni szintén a K9000-es formanyomtatványon a 74/2007. MVH Közlemény alapján. Mellékelni kell eredeti példányban egy közös nyilatkozatot, amelyben mind az eladó, mind a vevő adatai szerepelnek, valamint nyilatkoznak a bázisjogosultság mértékéről. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell az adott területre vonatkozó blokkazonosítót is. Ezt a dokumentumot két tanú aláírásával is hitelesíteni kell! A fent nevezett magánokiratot mellékelni kell a K9000-es nyomtatvány mellé.

A 29/2007. FVM jogszabály 62 §-a értelmében 2008. február 28-ig minden gazdálkodó megkapja az MVH-tól a történelmi bázisjogosultságról szóló Hatósági Bizonyítványt. Ez lesz az alapja a 2008. évi nemzeti kiegészítő támogatás történelmi bázisjogosultsághoz kötött részének.

Növénytermesztés:

A napraforgó betakarítása befejeződött. A termésátlag 2,2 t/ha körül alakult. A kukorica termés eredménye 4,5 t/ha körüli. A vetés az esős időjárás miatt gyengén halad.

Terményárak:

A napraforgó átvételi ára elérte a 10000 Ft/q-t. A kukorica ára 5000-5300 Ft/q körül mozog jelenleg. A búzáé pedig elérte a 6300 Ft/q-t.

Állattenyésztés:

A sertés felvásárlási ára 230-235 Ft/kg körül mozog, a nagysúlyúak ára 195-205 Ft/kg körül van jelenleg. Mélyül a sertéspiaci válság, a jelenlegi túlkínálatot az állatoktól való megszabadulás alakítja. Tavaszra sertéshús-ár robbanás várható a piaci elemzők szerint.

Azon állattartók, akik a **2007. január 1-je és április 30-a között értékesített vágósertés és vágóbaromfi** után az állatjóléti és haszonállat-tartási támogatási kérelmüket 2007. június 15-ig a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz benyújtották, és a támogatás igénybevételére jogosító igazolással rendelkeznek, már az idei évben október 20-tól igényelhetik a támogatás összegét az illetékes állami adóhatóságtól.

Időjárás:

Az elmúlt hónapban lehullott sok (85 mm) csapadék megnehezítette az őszi vetést. A már elvetett gabonák kelését viszont elősegítette. A hőmérséklet az átlagos körül alakult. Szélsőséges időjárás szerencsére nem volt.

Vincze Tamás
falugazdász

SPORT

Okt. 30. Gyomaendrőd
Békéscsaba MÁV: 1:1
Nagy küzdelem folyt a pályán.
Izgalmas, jó mérkőzés volt.
Nov. 4. Tarhos – Gyomaendrőd
2:1

A hazai pálya, meg a közönséglelkesedése meghozta a várt eredményt, tényleg elfogadható játékkal veszítettünk 2:1-re.
Nov. 11. Gyomaendrőd – Újgyőrs: 2:1
Nagy küzdelemben sikerült a 3 pontot itthon tartani. Meglepően nehéz ellenfél.

bizonyult Újgyőrs. Izgalmas, színvonalas, jó mérkőzés volt
TABELLA: 6. Gyomaendrőd, 7, 3, 4, 28-18, 24 pont
nov. 18. Mezőkovácsháza – Gyomaendrőd: 1:0
A végig izgalmas, küzdelmes meccsen a hazai csapat megdöntötte a 3 pontot.
Jók: Nagy, Horváth, Beinshróth.
TABELLA: 6. Gyomaendrőd, 7, 3, 5, 28-19, 24 pont
Tulajdonképpen az őszi forduló véget ért, de még kettőt elhoztak a tavaszi fordulóból.
A következő ellenfél a 11. helyen álló Gádoros.

Márton Gábor

AGRO
ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Decembri ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- kandallók, szeneskályhák,
- zománcos üstök, üstházak,
- hőszigetelő, olajradiátorok,
- gumicsizmák, esőruhák,
- fejszék, fűrészek, balták,
- virágföldek, műtrágya,
- virághagymák, rózsatővök,
- műanyagkukák, műanyagkannák,
- demizsonok, hordók,
- barkácsgépek, kéziszerszámok,
- szeged, csavarok,
- munkavédelmi cipők, kesztyűk,
- festékek, higitók, ecsetek,
- gyertyák, adventi gyertyák,
- konyhai eszközök, izzók, kapcsolók,
- ruhaszárítók, alu létrák

Várom vásárlóimat!

FARKAS MÁ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület *

Főszerkesztő: Iványi László * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 (20) 9457-843 varosunk@gmail.com *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Márton Gábor, Polányi Éva, Sóczó Géza, Szonda István, Várfi Péter *

Felelős kiadó: Vaszkó András * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten minden hónap elsején *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com